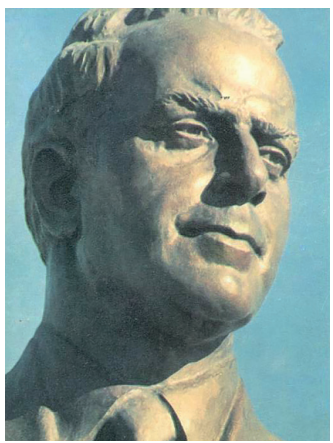

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

22 oktyabr
2025-ci il,
çərşənbə
№ 191 (7018)
Qiyməti
60 qəpik

Müzəffər Azərbaycan Or-
dusu Füzuli rayonunun Molla-
vəli, Yuxarı Rəfədinli, Aşağı
Rəfədinli, Cəbrayıl rayonu-
nun Sirik, Şıxlar, Məstəlibəy-
li, Dərzi kəndlərini işğaldan
azad etmişdir. Eşq olsun
Azərbaycan Ordusuna! Qara-
bağ Azərbaycandır!

Müzəffər Azərbaycan Or-
dusu Zəngilan rayonunun
Kolluqışlaq, Malatkeşin,
Kənd Zəngilan, Genlik, Vəli-
qulubəyli, Qaradərə, Çöpə-
rə, Tatar, Tiri, Əmirxanlı,
Qarqulu, Bartaz, Dölləkli
kəndlərini və Ağbend qəsə-
bəsini işğaldan azad etmişdir.
Eşq olsun Azərbaycan Ordu-
suna! Qarabağ Azərbaycan-
dır!

Qazaxıstan İlham Əliyevi ehtiramla qarşıladı və ehtiramla yola saldı!

**Kasım-Jomart Tokayev:
İlham
Heydər
oğlu
Əliyev
tarixi
miqyasda
görməli
dövlət
xadimidir**

Bax səh. 2-3

Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətləri qardaşlıq və etimad nümunəsidir

Bax səh. 4

Mina təhdidi...

Azərbaycan parlamenti müxtəlif beynəlxalq təşkilatların, o
cümlədən Parlamentlərarası İttifaqın (PAİ) işində fəal iştirak edir.
Belə ki, Milli Məclisin üzvləri mütəmadi olaraq təşkilatın tədbirlə-
rində təmsil olunurlar. Yeri gəlmişkən, Milli Məclisin sədri Sahibə
Qafarovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti İsveçrənin Cenevrə
şəhərində Parlamentlərarası İttifaqın 151-ci Assambleyasında iştirak
edib. S.Qafarova tədbirdə "Böhran zamanı humanitar normala-
rın qorunması və humanitar fəaliyyətin dəstəklənməsi" mövzusun-
da keçirilən müzakirələrdə çıxış edib.

Çıxışında bu gün dünyada münaqişələrin və təbii fəlakətlərin
sayının artmaqda davam etdiyini söyləyən spiker bu problemin özü
ilə yeni humanitar çağırışlar - zorakılıq, köçkünlük, böhranlar və
aclıq gətirdiyini bildirib. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş kati-
binin bu yaxınlarda global humanitar fəaliyyətin iflasa uğramaq
ərfəsində olması ilə bağlı xəbərdarlıq etdiyini xatırladan Milli
Məclisin sədrinin sözlərinə görə, bu, vəziyyətin nə qədər ciddi ol-
duğunu və birgə tədbirlərə nə qədər ehtiyac duyulduğunu açıq şək-
ildə göstərir.

Tarixi addım...

Tədbir iştirakçılarına bu ilin avqustunda...

Bax səh. 4

Zəngəzur dəhlizinin (TRİPP) iqtisadi, ticari üstünlükləri...

Cənubi Qafqazda sülh prosesinin yeni mərhələsi başlayıb. Azər-
baycanın 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyi qələbə ilə
formalaşan reallıq bölgədə uzunmüddətli sabitlik və əməkdaşlıq
üçün bünövrə yaratdı. Bu kontekstdə avqust ayında ABŞ-in vasitə-
çiliyi ilə Vaşinqtonda aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər beynəlxalq
müstəvidə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki məhz Va-
şinqtonda atılan addımlar tərəfləri daha açıq və konstruktiv dialoqa
yönlətdi, həm də Ermənistanı destruktiv mövqedən uzaqlaşdıraraq
reallığı qəbul etməyə məcbur etdi. Beləliklə, Azərbaycanın son 5
ildə apardığı fəaliyyət Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiyada və Kiçik
Asiya yarımadası geocoğrafi məkanında yeni - təhlükəsiz və iqtisadi
perspektivi böyük olan bir mühitin yaranmasına gətirib çıxarıb.
30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsi, suve-
renliyimizin bərpası nəticəsində separatçı terrorçu qruplaşmanın
ləğvi bölgənin təhlükəsizlik segmentinin ön yüksək səviyyəyə çat-
masına şərait yaratdı.

Bu isə həm də bölgə üçün yeni perspektiv...

Bax səh. 5

Valyuta Fondunun nikbin proqnozu

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) Azərbaycan Mərkəzi Bankı-
nın (MB) strateji valyuta ehtiyatlarının 2025-ci ilin sonuna 11,9
milyard ABŞ dolları təşkil edəcəyinə dair proqnozlarını açıqlayıb.
Fondun ekspertləri bunu ölkədə tədiyyə balansının cari vəziyyəti-
nin qənaətbəxş olması və valyuta bazarının dollara olan tələbatının
tam təmin edilməsi fonunda fərz edir. BVF hesab edir ki, 2026-cı
ilın sonuna isə Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatların 11,7 milyard
dollara çatacaq.

Qeyd edək ki, cari il oktyabrın 1-nə MB-nin valyuta ehtiyatları
11 milyard 310,5 milyon dollar təşkil edib. Bu, sentyabrın 1-i ilə
müqayisədə 0,5 faiz artım deməkdir.

Hazırda Azərbaycanın Dövlət Neft Fondundakı ehtiyatlarının
həcmi 67 milyard dollara bərabər olmaqla, Mərkəzi Bankın rezerv-
ləri ilə birlikdə cəmi ehtiyatların həcmi 78 milyard dollar təşkil
edir. Valyuta ehtiyatları beynəlxalq kifayətlilik normalarını üstələ-
məkdə davam edir. Belə ki, ehtiyatlar 36 aylıq mal və xidmət idxa-
lına kifayət etməklə, manatla pul kütləsini 3,8 dəfə üstələyib. Bu
göstəricilər ölkənin xarici və daxili iqtisadi şoklara qarşı müqavimət
qabiliyyətinin yüksək səviyyədə olduğunu nümayiş etdirir.
Güclü təhlükəsizlik yastığı formalaşdırmaqla...

Bax səh. 6

Bax səh. 7

Bax səh. 7

Ermənistanda kütləvi həbslər

Qazaxıstan və Azərbaycan: dost dövlət, qardaş xalq...

Kasım-Jomart Tokayev: İlham Heydər oğlu Əliyev tarixi miqyasda görkəmli dövlət xadimidir

Oktyabrın 21-də Qazaxıstanın paytaxtı Astanadakı "Akorda" Prezident Sarayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəsmi qarşılanma mərasimi olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, "Akorda" Prezident Sarayında dövlətimizin başçısının şərafinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşılayıb.

Daha sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev ilə təkbətək görüşü olub. Prezident İlham Əliyevi salamlayan Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev bildirib ki, bu səfər, ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlığın, müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyətinin bundan sonra da möhkəmlənməsi nöqtəyindən çox mühüm hadisədir: "Müəlləfişə əminliklə demək olar ki, Qazaxıstan və Azərbaycan təkcə dost dövlətlər deyil, həm də qardaş xalqlar və millətlərdir. Ona görə də Sizin ölkənilə çoxşaxəli əməkdaşlığın inkişafı bizim üçün böyük prioritetdir. Üstəlik, Azərbaycan Sizin güclü liderliyinizlə öz mövqelərini xeyli möhkəmləndirib, beynəlxalq arenada nüfuzunu artırıb və dünyanın sizə aid hissəsində regional güc kimi çox mühüm rol oynayır. İqtisadi-ticarəti əməkdaşlığın, hətta siyasi tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsi də bizim üçün təxirəsalınmaz və çox mühüm vəzifədir".

Prezident İlham Əliyev Qazaxıstana dövlət səfərinə dəvətə, həmçinin qonaqpərvərliyə görə Qazaxıstan Prezidentinə təşəkkür edib. Prezident İlham Əliyev deyib ki, qardaş ölkənin Prezident Kasım-Jomart Tokayevin rəhbərliyi ilə həm sosial-iqtisadi inkişafda, həm də beynəlxalq mövqelərin möhkəmləndirilməsində uğurlarına sevinirik: "Bu gün Qazaxıstan yüksək inkişaf səviyyəsi nümayiş etdirir. Ölkədə ictimai-siyasi sabitlik təmin olunur, iqtisadiyyat güclənir. Biz Sizin həyata keçirdiyiniz islahatları maraqla müşahidə edirik və ölkənin modernləşdirilməsinə, onun potensialının möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş kursunuzu təqdir edirik. İkitərəfli münasibətlərimizə gəldikdə, Siz onların strateji, müttəfiqlik xarakterini qeyd etdiniz. Biz bütün istiqamətlər üzrə qarşılıqlı fəaliyyətin möhkəmləndirilməsini hədəfləyirik".

Sonra prezidentlərin iştirakı ilə "Orta Dəhlizin inkişafı" (Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu) birgə layihəsi

nin təqdimatı olub. Dövlət başçılarna layihə barədə məlumat verilib. Qeyd edilib ki, Çin və Orta Asiya ölkələrini Avropa dövlətləri ilə birləşdirməkdə əsas nəqliyyat-logistika marşrutu olan Orta Dəhliz regional və qitələrarası ticarətin möhkəmlənməsində strateji rol oynayır. Vurğulanıb ki, Çindən Azərbaycana daşımaların həcmi getdikcə çoxalır və 2030-cu ilədək bunun hazırkı dövrə müqayisədə 3 dəfə artması proqnozlaşdırılır. Bu isə öz növbəsində layihənin əhəmiyyətini daha da artırır. Dövlət başçılarna Orta Dəhlizin səmərəsini və rəqəbətpəqabiliyyətililiyini artırmaq istiqamətində nəzərdə tutulan konkret addımlar və təşəbbüslər barədə məlumat verilib.

Dövlət başçılarının iştirakı ilə Azərbaycan-Qazaxıstan Ali Dövlətlərarası Şurasının ikinci iclası keçirilib. Çıxış edən Qazaxıstan Prezidenti bildirib ki, bu səfər çox mühüm, hətta strateji tərəfdaşlığın, müttəfiqlik münasibətlərinin, nəhayət, qardaş xalqlarımız və dövlətlərimiz arasında dostluğun möhkəmlənməsi baxımından çox mühüm əhəmiyyətə malikdir: "Ölkələrimiz arasında qarşılıqlı fəaliyyətin bu formatı etimada və qarşılıqlı dəstəyə əsaslanan Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətlərinin xüsusi statusunu təsdiqləyir. Şura ikitərəfli əməkdaşlığın bütün istiqamətləri üzrə razılaşdırılmış qərarların işlənilməsi üçün səmərəli platforma kimi çıxış edir. Azərbaycan Qazaxıstan üçün xüsusi ölkə, qardaş dövlətdir. Bizi ortaq tarixi köklər, zəngin mədəni-mədəni irs, nəhayət, uyğun mentalitet, hadisələrə, vəziyyətin inkişafına baxış birləşdirir. Bu möhkəm zəmində çoxtərəfli əməkdaşlığımızı uğurla inkişaf etdiririk".

Kasım-Jomart Tokayev deyib ki, səfərin ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik haqqında Mükəvvinin 20-ci ildönümünə təsadüf etməsi rəmzi mənə daşıyır. Biz bu illər ərzində fəal siyasi dialoq qurmuşuq, iqtisadi-ticarəti və mədəni-humanitar qarşılıqlı fəaliyyətin davamlı inkişafı üçün möhkəm müqavilə-hüquqi baza yaratmışıq. Belə bir kompleks, ardıcıl iş iki dövlətin vətəndaşları tərəfindən tam dəstəklənir. "Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı yüksək səviyyəsi, ilk növbədə, Sizin şəxsi töhfəniz sayəsindədir. Mən Sizin bu məsələyə daimi dəstək və diqqətinizi dərinə, yüksək qiymətləndirirəm. Müasir Azərbaycanın bütün möhtəşəm nailiyyətləri Sizin qurucu, güclü liderliyinizlə ayrılmaq şəkildə bağlıdır.

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin sülh yolu ilə nizamlanmasına dair Bəyannamənin tarixi əhəmiyyətini ayrıca qeyd etmək istəyirəm və ABŞ Prezidenti Donald Tramp tərəfindən həqiqi olaraq qeyd edilib ki, Siz çox güclü mövqeyə malik olmağınızla rəğmən belə bir çox mühüm sənədin imzalanmasına razı oldunuz. Bu, Azərbaycanın və Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan xalqının xüsusi mövqeyindən və öz potensialına inamdan xəbər verir. Sizin göstərdiyiniz qətiyyətli siyasi iradə, strateji baxış müəkkəb məsələlərin həllində və gələcək nəsillərin taleyi üçün məsuliyyətdə müdrik yanaşmanın parlaq nümunəsidir. Heç şübhəsiz ki, iki dövlət arasında əldə olunmuş razılaşmalar bir növ "suayırıcı" oldu və bütün regionda, zənnimcə, onun hüddurlarından kənarda da əməkdaşlığın yeni üfüqlərini açır". - deyən Qazaxıstan Prezidenti qardaş Azərbaycanın uğurlarına ürəkdən sevinmələrini, güclü, müttərəqqi dövlət quruculuğu üzrə yüksək məqsədlərin uğurla həyata keçirilməsini arzuladıqlarını deyib: "Və heç bir şübhə yoxdur ki, Sizin güclü rəhbərliyinizlə bütün bu məqsədlərə nail olunacaq. Münasibətlərimizə gəldikdə, onların tam şəkildə həyata keçirilməsi üçün böyük potensial var - sarsılmaz etimad, ortaq dəyərlər, xalqlarımızın yaxınlaşmağa səmimi sözləri mövcuddur. Ona görə də əminəm ki, ölkələrimizi böyük gələcək gözləyir".

Çıxış edən Prezident İlham Əliyev ikitərəfli gündəliyin bir çox məsələsi, həmçinin regional məsələlər, beynəlxalq siyasət mövzuları üzrə fikirlərini apardıqlarını, müzakirə edilən mövzular üzrə mövqelərin tam uyğun gəlməsini, həmçinin qarşılıqlı fəaliyyətin müttəfiqlik möhkəmlənməsinə ötürülməsini sevindirici hal adlandıraraq deyib: "Siz və qardaş Qazaxıstanın bütün xalqını ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında böyük uğurlar, Qazaxıstanın beynəlxalq arenada rolunun və nüfuzunun möhkəmlənməsi münasibətilə də təbrik etmək istəyirəm. Sizin dostlarınız və qardaşlarınız olaraq buna səmimi-qəlbən sevinirik və əminəm ki, Qazaxıstan Sizin rəhbərliyinizlə gələcəkdə də inkişaf yolu ilə, milli maraqlara əsaslanan müstəqil xarici siyasətin həyata keçirilməsi yolu ilə irəliləyəcək. Həmçinin Cənubi Qafqaz regionunda sülh prosesinə verdiyiniz qiymətə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Torpaqlarımız uzun illər ərzində işğal altında olan Qazaxıstan həm ikitərəfli format-

da, həm imzalanmış sənədlər, həm də Qazaxıstanın beynəlxalq təşkilatlarda mövqeyi çərçivəsində Azərbaycanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə dəyişməz dəstəyini ifadə edib. Biz həmişə bu dəstəyi hiss etmişik və buna görə Sizə çox minnətdarıq".

Dövlət başçısı bildirib ki, bu gün Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh dövrü başlayır, hətta artıq yeni mərhələ başlayıb. Sonuncu hərbi toqquşmalardan ötən cəmi iki ildən az bir müddətdə sülh sazişinin paraflanması ondan xəbər verir ki, hər iki ölkə kifayət qədər yüksək siyasi iradə nümayiş etdirib. ABŞ Prezidenti Donald Trampın Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasında rolu ən yüksək qiymətə layiqdir. "Avqustun 8-də Vaşinqtonda keçirilən Sammit mahiyyətə çoxillik münaqişəyə son qoydu və inkişaf, o cümlədən geniş regional kontekstdə - Avrasiya qitəsində tərəqqi üçün böyük perspektivlər açır. Biz, həmçinin bu gün Orta Dəhliz üzrə keçirilən qısa təqdimat çərçivəsində fikrə mübadiləsi apardıq. Bu gün bu istiqamətdə diskussiyaları hələ davam etdirəcəyik. Zəngəzur dəhlizinin yaxın illərdə açılması nəqliyyat və logistika ilə bağlı məsələlərdə ötürücülik qabiliyyətini xeyli artıracaq", - deyən Prezident bu yaxınlarda Hökumətlərarası Komissiya müsbət iclasının olduğunu da qeyd edib. Bildirib ki, iqtisadi-ticarəti əlaqələrin möhkəmləndirilməsi üzrə ciddi nailiyyətlər əldə olunub, əmtəə dövriyyəsi artır və bu, təbii ki, bizi çox sevindirir. Təsis edilən Birgə İnvestisiya Fondu da böyük potensiala malikdir. Artıq həyata keçirilmə mərhələsində olan bir neçə layihə mövcuddur və konkret layihələrin nəzərdən keçirilməsi, Birgə İnvestisiya Fondu mexanizmi ilə müş-

tərəf maliyyə ilə bağlı təkliflər var: "Qarabağ bölgəsinin bərpasına göstərilən dəstəyə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Kurmanqazı adına Uşaq Yaratıcılıq Mərkəzi artıq aktiv fəaliyyət göstərir. Biz onu Sizinlə birlikdə açdıq. Qarabağ bölgəsinin inkişafı və bərpası işinə belə bir töhfəyə görə çox minnətdarıq. Hazırda bu Mərkəzdə 100-ə yaxın uşaq təhsil alır və təbii ki, o, praktiki funksiyaları ilə yanaşı, həm də Qazaxıstan-Azərbaycan dostluğunun daha bir öcağıdır. Humanitar əməkdaşlığa gəldikdə, keçən il və ondan əvvəlki illərdə Azərbaycan Qazaxıstan Mədəniyyəti Günlərinin və Qazaxıstan Azərbaycan Mədəniyyəti Günlərinin keçirilməsini qeyd edirdim. Hesab edirəm ki, bu cür tədbirlər müəmmədi, daimi xarakter daşımalıdır. Ola bilər ki, həm paytaxtlarda, həm də bütün regionlarda müntəzəm mədəniyyət günlərinin keçirilməsi üzrə mədəni qarşılıqlı fəaliyyətin yol xəritəsi hazırlansın. Energetika sektorunun inkişafında, ənənəvi və bərpaolunan mənbələr üzrə böyük potensiala maliklik. Keçən ilin noyabrında Xəzərin dibi ilə elektrik kabelinin tikintisi üzrə üçtərəfli müqavilə imzalanıb".

Daha sonra prezidentlər mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Prezident Kasım-Jomart Tokayev bildirib ki, bu gün münasibətlərimiz sabit inkişaf edir. Dövlətlərarası əlaqələrimizin möhkəmlənməsinə xüsusi diqqət yetiririk. Xalqlarımız arasında dostluğun gələcəkdə də hərtərəfli möhkəmlənməsi və müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa yeni təkan verilməsi əsas məqsəddir. Bu, iki ölkənin köklü maraqlarına uyğundur. Dövlət başçısı bu səfərin Qazaxıstan-Azərbaycan münasib-

davamı 3-cü səhifədə

Qazaxıstan və Azərbaycan: dost dövlət, qardaş xalq...

Kasım-Jomart Tokayev: İlham Heydər oğlu Əliyev tarixi miqyasda görkəmli dövlət xadimidir

əvvəli 2-ci səhifədə

bötlərinin keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlməsinə kömək edəcəyinə, bu gün əldə olunan razılaşmaların ölkələrimiz arasında dostluq əlaqələrini daha da möhkəmləndirəcəyinə əminliyi ifadə edib. Kasım-Jomart Tokayev Azərbaycan Prezidentinin dövlət səfərini ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlığın və müttəfiqlik münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi yolunda çox mühüm hadisə və addım kimi qiymətləndirib: “İlham Heydər oğlu Əliyev tarixi miqyasda görkəmli dövlət xadimidir. O, Azərbaycanın müstəqilliyinin, ərəzi bütövlüyünün müdafiəsinə və möhkəmləndirilməsinə həlledici töhfə verib. Prezident İlham Əliyevin yorulmaz səyləri sayəsində Azərbaycanın dünya arenasında nüfuzu və təsiri dəfələrlə güclənib. Onun güclü liderliyi ilə Azərbaycan bir çox sahələrdə, hər şeydən əvvəl sosial-iqtisadi inkişafda böyük uğurlar qazanıb. Genişmiqyaslı islahatların nəticələri iqtisadiyyatın davamlı artımında, vətəndaşların rifahının yüksəldilməsində, Sizin ölkənizin dinamik şəkildə dəyişməsinə öz əksini tapır. Azərbaycan iqtisadiyyatının makroiqtisadi göstəriciləri dayanıqlılıq ilə fərqlənir və ölkənin tərəqqisinin, iqtisadiyyatınızın yaxşı formada olmasının inandırıcı göstəricisidir. Qazaxıstanda qardaş Azərbaycanın nailiyyətlərinə ürkədən sevinirlər. Xalqlarımızın dostluğu və qarşılıqlı dəstəyi, ən yüksək səviyyədə intensiv siyasi dialoq və hökumətlərin işi sayəsində çoxplanlı Qazaxıstan-Azərbaycan əməkdaşlığı yüksələn xətlə inkişaf edir, yeni məzmunla zənginləşir. Bugünkü danışıqların nəticələri bunun əyani sübutudur”.

Qazaxıstan Prezidenti bildirib ki, danışıqların gedişində iqtisadi-ticarət əlaqələrin genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilib, razılığa gəlinib ki, ən yaxın perspektivdə ikitərəfli əmtəə dövriyyəsi ikiqat artırılsın və 1 milyard dollara çatdırılsın. Kend təşərrüfatı, energetika, emal sənayesi, inşaat sektoru, rəqəmsallaşma sahələrində böyük imkanlar mövcuddur. “Hər iki tərəf müştərk müəssisələrin yaradılmasına marağı ifadə etdi və bu məsələdə əhəmiyyətli irəliləyişlər var. Perspektivli, qarşılıqlı faydalı layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün Qazaxıstan-Azərbaycan birbaşa investisiyalar fondunun fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi qərar alınıb. İki ölkənin işgüzar dairələri arasında təmasların gələcəkdə də genişləndirilməsinin zəruriliyi qeyd olunub. Bununla bağlı səfər çərçivəsində keçirilən Qazaxıstan-Azərbaycan biznes-forumu böyük əhəmiyyətə malikdir. Danışqlar zamanı infrastruktur layihələrinin xüsusi Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu kimi mühüm strateji dəhlizin reallaşdırılması gedişi nəzərdən keçirilib. Keçən il bu marşrut üzrə yükləşmələrin həcmi 62 faiz artıb və 4,5 milyon ton təşkil edib. Bu ilin nəticələri də ümidvericidir, artım 2 faiz təşkil edib. Xarici tərəfdaşlarla “danasqal yerlər” adlanan problemlərin sinxron şəkildə aradan qaldırılması, dəhliz boyunca uzunmüddətli vahid tariflərin müəyyənləşdirilməsi üzərində işləyirik. Sözsüz ki, bu, səmərəliliyi artıracaq, bütün marşrut üzrə fasiləsiz tədarükləri təmin edəcək və bizim planlaşdırdığımız kimi, yükləşmələrin həcmi 10 milyon tona çatdırılmağa imkan verəcək”, -deyən Qazaxıstanın dövlət başçısı ölkəsinin Aktauda konteyner habı inşa etdiyini, Ələt limala

nında yük terminalının xarici, o cümlədən çinli tərəfdaşların iştirakı ilə tikilməsinin isə yaxşı perspektivlər açdığını bildirib. Ölkələrimizin böyük potensiala malik olduğu energetika sahəsində əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilib. Prezident Qazaxıstan neftinin Bakı-Tbilisi-Ceyhan marşrutu ilə nəqli üzrə birgə işi məmnunluqla qeyd edib. Keçən il bu strateji xammalın Azərbaycan ərazisindən tranziti təxminən 1,5 milyon ton təşkil edib. Yaxın vaxtlarda bu həcmi artırmaq, həm də xeyli artırmaq nəzərdə tutulur: “Milli enerji sistemlərinin inkişafına impuls olacaq daha bir layihə dərin su altında elektrik kabelinin çəkilməsidir, bu, yaşıl enerji ixracında mövqelərimizi xeyli möhkəmləndirəcək. Azərbaycan ərazisindən xarici bazarlara Qazaxıstanın uran məhsullarının tədarüki çərçivəsində böyük iş aparılır. Bununla bağlı Azərbaycanın hörmətli Prezidentinə bütün əsas təşəbbüs və layihələri dəstəklədiyinə görə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Süni intellektin sürətli inkişafını nəzərə alaraq, IT sektorunda geniş imkanlar açılır. Qazaxıstan dövlət xidmətlərinin rəqəmsallaşdırılmasında, IT texnologiyalarının inkişafında təcrübə qazanıb və biz bu sahədə müştərək layihələrin həyata keçirilməsinə hazırıq. Danışıqların gedişində Xəzərin dibi ilə fiber-optik rabitə xəttinin çəkilməsi üzrə layihələrin sürətləndirilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub. Hökumətlərə onun hazır olmasını qısa müddətdə təmin etmək tapşırılıb”.

Bildirilib ki, regional və global gündəliyə dair aktual məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb: “Biz beynəlxalq siyasət üzrə bütün aktual məsələlərdə mövqələrin eyniliyini bəyan edirik. Çox-tərəfli strukturlar çərçivəsində işlərin əlaqələndirilməsinin vacibliyi vurğulanı. Regional və global səviyyələrdə sülhün, təhlükəsizliyin, sabitliyin möhkəmləndirilməsinə qarşılıqlı səylər ifadə olundu. Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Heydər oğlu Əliyev Prezident Trampın fəal vasitəçiliyi ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında Vaşinqtonda sülh Bəyannaməsinin imzalanması üzrə tarixi missiyanı yerinə yetirib. Qazaxıstan da bu mühüm hadisəni rəsmi olaraq alqışlayıb. Əminəm ki, əldə olunan razılaşmalar Cənubi Qafqazda ab-havayı möhkəmləndirəcək, ümumi tərəqqi üçün yeni imkanlar açacaq”.

Prezident İlham Əliyev bəyanatında bildirib ki, Prezident Kasım-Jomart Tokayevin modernləşdirilmə, müasir texnologiyaların, o cümlədən süni intellektin inkişafı üzrə həyata keçirdiyi islahatlar son illər Qazaxıstanın inkişaf və modernləşdirilmə yolunda inamla irəlilədiyini nümayiş etdirir: “Həmçinin Qazaxıstanın beynəlxalq nüfuzu möhkəmlənir. Bu gün Qazaxıstan bütün dünyada etibarlı tərəfdaşdır, milli maraqları çərçivəsində öz siyasətini həyata keçirən, öz kursu ilə irəliləyən dövlət kimi həm də hər şeydən əvvəl yaxşı dostdur. Azərbaycana gəldikdə, xalqımız, ölkəmiz üçün ən ağır dövrlərdə biz həmişə qardaş dəstəyini hiss etmişik, hər zaman bunu görmüşük. İşğal dövründə Qazaxıstan bütün beynəlxalq platformalarda, Azərbaycanın bütün beynəlxalq təşəbbüsləri çərçivəsində həmişə bizi dəstəkləyib, bizimlə həmrəyliyə səv verib və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin beynəlxalq hüquq və ədalət prinsiplərinə uyğun nizamlanmasına kömək edib”.

Avqustun 8-də Vaşinqtonda, Ağ Evdə Prezident Trampın iştirakı və onun bu prosesə fəal köməyi ilə sülh sazişinin paraflanmasından sonra Qazaxıstanın birincilər sırasında bu məsələyə öz münasibətini bildirdiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan Ermənistan işğaldan bəri mövcud olan yüklərin tranziti məhdudiyyətlərini aradan qaldırıb. Belə bir ilk tranzit Qazaxıstanın Ermənistanla taxıl yükü olub. Dövlət başçısı deyib ki, bu, həmçinin Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhün yalnız kağız üzərində deyil, həm də praktikada olduğunun yaxşı göstəricisidir. “Hökumətlərarası Komissiyaın iclasının ardınca keçirilən Ali Dövlətlərarası Şurasının ikinci iclası və Hökumətlərarası Komissiya və Ali Dövlətlərarası Şura çərçivəsində əldə olunan nəticələrin hamısı ölkələrimizin və xalqlarımızın, həmçinin qonşularımızın xeyrinədir. Ona görə də bu gün ölkələrimiz arasında fəal qarşılıqlı fəaliyyət həm də çox ciddi geosiyasi əhəmiyyətə malikdir. Bu gün yeni nəqliyyat yolları açıldıqca, geniş Avrasiya regionu ilə bağlı layihələr həyata keçiriləcək Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya daha çox bir-birinə bağlanı

və bir çox hallarda vahid coğrafi məkan çərçivəsində çıxış edir. Təbii ki, bütün bunlar daimi diqqət və qarşılıqlı fəaliyyətə konkret nəticələrlə zənginləşdirmək üçün dövlət başçılarının iştirakını tələb edir”, -deyən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, gələcək il Azərbaycan iki mühüm beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi edəcək.

Bunlar İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının sammiti və Qazaxıstanın təşəbbüsü nəticəsində struktur formalaşan Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri Müşavirəsinin sammitidir. Biz bütün beynəlxalq platformalarda demək olar ki, vahid mövqedən çıxış edirik. Bugünkü danışıqlar, fikir mübadiləsi və qərarlar bunu bir daha təsdiq edir.

Prezident deyib ki, bu gün Orta Dəhliz layihəsinin reallaşdırılması çərçivəsində əldə olunanlar, həmçinin qarşıdakı planlarla bağlı təqdimat da edilib: “Bununla yanaşı öz tərəfimdən əlavə etmək istəyirəm ki, hazırda biz hər şeyi planlaşdırırıq və həyata keçiririk, Zəngəzur dəhlizi layihəsi də böyük potensiala malikdir. Azərbaycan ərazisində avtomobil və demir yolu əlaqəsi üzrə bütün işlər gələcək ilin ortalarında başa çatdırılacaq. Ümid edirik ki, digər ölkələrin ərazisində də bütün bunlar analoji sürətlə həyata keçiriləcək və belə olan halda Zəngəzur dəhlizinin açılışı 2028-ci ilin sonuna qədər baş verə bilər. Bildiyiniz kimi, avqustda keçirilən Vaşinqton sammitinin nailiyyətlərindən biri TRIPP (The Trump

route for international peace and prosperity) layihəsidir. Prezident Tramp layihəyə öz adını verib və bu, layihənin mütləq reallaşdırılacağından xəbər verir. Bununla da Orta Dəhlizin daha bir marşrutu açılır. Ənənəvi olanlara daha biri əlavə olunur - Zəngəzurdan ən yüksək müasir standartlarla 15 milyon ton yük dövriyyəsi. Beləliklə, Asiyadan Avropaya və əks istiqamətdə bizim ölkələrimizdən keçən yüklərin həcmi özlüyündə artım potensialına malikdir, amma həm də onların qəbulu və göndərilməsi üçün daha da böyük potensial olacaq”.

Prezident İlham Əliyev qazaxıstanlı həmkarını gələcək il istənilən uyğun vaxtda Azərbaycana dövlət səfərinə dəvət edib.

Daha sonra dövlət başçılarının iştirakı ilə Azərbaycan-Qazaxıstan sənədlərinin mübadiləsi mərasimi olub. Əvvəlcə prezidentlər “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevin və Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Kemeleviç Tokayevin Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətləri haqqında müqavilənin imzalanmasının 20 illiyi münasibətilə Birgə Bəyannatı”nı, “Azərbaycan Respublikasının və Qazaxıstan Respublikasının Ali Dövlətlərarası Şurasının ikinci iclasının ikitərəfli əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi məsələlərinə dair 1 sayılı Qərarı”nı və “Azərbaycan Respublikasının və Qazaxıstan Respublikasının Ali Dövlətlərarası Şurasının ikinci iclasının Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirləri Şurası haqqında Əsasnamənin təsdiqi barədə 2 sayılı Qərarı”nı imzalayıblar.

Sonra Azərbaycan-Qazaxıstan sənədləri mübadilə olunub.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Kasım-Jomart Tokayev Astanada “Alem.ai” Beynəlxalq Süni İntellekt Mərkəzində olublar. Dövlətimizin başçısına bu il yaradılan Mərkəz barədə məlumat verilib. Qeyd olunub ki, Mərkəzin yaradılmasında məqsəd Qazaxıstanda ictimai və iqtisadi həyatın bütün sahələrində innovasiyaları və süni intellekt texnologiyalarının inkişafını təmin etməkdir. Burada təşkil edilən tədqiqat laboratoriyalarının əsas məqsədi isə süni intellekt sahəsində elmi tədqiqatların inkişafı və dəstəklənməsi, innovasiyaların təşviqi və qabaqcıl texnologiyaların yaradılmasıdır.

Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstan Respublikasına dövlət səfəri başa çatıb.

Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətləri qardaşlıq və etimad nümunəsidir

Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında siyasi əlaqələr hazırda yüksək dərəcədə möhkəmlilik və qarşılıqlı etimad ilə xarakterizə olunur. Ötən onilliklər ərzində xalqlarımız arasında tarixi qardaşlığa, dostluğa və qarşılıqlı dəstəyə, ortaq türk kimliyinin möhkəm təməlinə, oxşar mə-

dəni ənənələrə və mənəvi dəyərlərə əsaslanaraq, biz həqiqi strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətləri qurulub. İkitərəfli əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə töhfə verən mühüm amil ən yüksək səviyyədə aparılan və dövlətlərarası əlaqələrin bütün səviyyələrdə hərtərəfli dərindən

ləşməsinə təkan verən fəal və konstruktiv dialoqdur.

Prezident İlham Əliyevin Qazaxıstana dövlət səfəri ərəfəsində “Kazinform”-a eksklüziv müsahibəsində də bəyan etdiyi kimi ölkələrimiz arasında hərtərəfli tərəfdaşlıq və qarşılıqlı strateji fəaliyyətin inkişafına müştərək səylə-

rimizi nümayiş etdirir. Ötən illər ərzində möhkəm hüquq-müqavilə bazası - təqribən 170 sənəd işlənilib hazırlanıb ki, bu da siyasi, iqtisadi-ticarəti, investisiya, mədəni-humanitar və digər sahələrdə səmərəli əməkdaşlığı təmin edib. Həmin sənədlər arasında Azərbaycan ilə Qazaxıstan

arasında strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilənin əhəmiyyətli xüsusi vurğulanabir. Bu sənəd tərəflərin əməkdaşlığının müxtəlif sektorlarda inkişafının etibarlı təməlini qoyub və ötən illər ərzində ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə əməkdaşlıq

əhəmiyyətli dərəcədə genişlənilib. Son illər dövlət başçılarının qarşılıqlı intensiv xarakter alan səfərləri isə gündəlikdə duran aktual məsələləri operativ şəkildə həll etməyə və əməkdaşlığın əsas istiqamətləri üzrə razılaşdırılmış mövqeləri müəyyənləşdirməyə imkan verir.

Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında iqtisadi-ticarəti əməkdaşlığın spektri çox genişdir. İqtisadi-ticarəti qarşılıqlı fəaliyyətin davamlı artımını məmnunluqla qeyd edirik. Hər iki ölkə ardıcıl olaraq birgə təşəbbüslər həyata keçirir, iqtisadiyyatın müxtəlif sektorlarında əməkdaşlığı genişləndirir. Bu proses məqsədyönlü dövlət siyasəti, biznes icmalarının nümayəndələri arasında fəal dialoq, qarşılıqlı fay-

Əmtəə dövriyyəsinin həcmi 547 milyon dollara çatıb

dalı və tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafına ümumi sadiqlik sayəsində mümkün olub. Hazırda ölkəmizdə Qazaxıstan kapitalı ilə 250-yə yaxın kommersiya strukturu qeydə alınıb. Bu, investisiya mühitinə yüksək etimadla təsdiq edir və iqtisadi qarşılıqlı fəaliyyətin daha da genişləndirilməsi üçün möhkəm zəmin yaradır.

Bu isə qarşılıqlı ticarətdə də müsbət dinami-

kanın özünü aydın şəkildə göstərməsinə səbəb olmaqdadır. 2024-cü ildə iki ölkə arasında əmtəə dövriyyəsinin həcmi 470 milyon dollar təşkil edib. 2025-ci ilin yanvar-avqust aylarında isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə üç dəfə çox olmaqla, 547 milyon dollara çatıb. Bu artım Orta Dəhlizin potensialından səmərəli istifadə, nəqliyyat və logistika infrastrukturunun sistemli modernləşdi-

rimləsi ilə bağlıdır.

Bununla yanaşı, Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında investisiya əməkdaşlığı möhkəmlənir. Azərbaycanın Qazaxıstan iqtisadiyyatına investisiyası 225 milyon dollara, Qazaxıstanın isə Azərbaycana sərmayəsi 136 milyon dollara çatıb. Bu göstəricilər tərəflərin uzunmüddətli tərəfdaşlığa və davamlı inkişafa qarşılıqlı marağını nümayiş etdirir.

Tərəflər arasında nəqliyyat-logistika və neft-qaz sektorlarında, həmçinin “yaşıl enerji” sahəsində əməkdaşlığın səviyyəsi dayanmadan artır. Nəqliyyat-logistika əməkdaşlığı iqtisadi artım və regional bazarla-

Qazaxıstan BTC ilə neftin nəqlini artırır

Qazaxıstan ilə Azərbaycan enerji sahəsində də yaxın mütəfiqdir. Qazax nefti neçə ildir ki, BTC ilə Avropaya nəql olunur. Neft-qaz sektorunda SOCAR və “KazMunayQaz” Milli Şirkəti arasında Aktau-Ceyhan marşrutu üzrə ildə 1,5 milyon ton Qazaxıstan neftinin tranziti ilə bağlı yeni saziş imzalanıb ki, bu, ixracın daha da artmasını təmin edəcək. Eləcə də növbəti illərdə tranzit həcmələrinin mərhələli şəkildə artırılması və tariflərin aşağı salınması haqqında saziş imzalanıb ki, bu da Qazaxıstanın enerji resurslarının Şərq-Qərb xətti ilə axıcılığını yüksəldəcəkdir. “Yaşıl enerji” sahəsi də ikitərəfli gündəlikdə mühüm yer tutur. 2024-cü ildə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan enerji sistemlərinin birləşdirilməsinə və bərpaolunan enerji mənbələrinin təşviqinə yönəlmiş bir sıra strateji sazişlər və memorandumlar imzala-

layıb. Bu təşəbbüslər ölkələrin davamlı inkişafa və ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalara keçidə birgə sadiqliyini əks etdirir. Bundan başqa, Xəzər dənizinin dibi ilə sualtı fiber-optik kommunikasiya xətlərinin tikintisində Bakı və Astana birgə yer alır. Tikinti müqaviləsi 2025-ci ilin martında Bakıda imzalanıb və işlərin tamamlanması 2026-cı ilin sonuna planlaşdırılıb ki, bu da rəqəmsal integrasiyanı gücləndirəcəkdir.

layıb. Bu təşəbbüslər ölkələrin davamlı inkişafa və ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalara keçidə birgə sadiqliyini əks etdirir. Bundan başqa, Xəzər dənizinin dibi ilə sualtı fiber-optik kommunikasiya xətlərinin tikintisində Bakı və Astana birgə yer alır. Tikinti müqaviləsi 2025-ci ilin martında Bakıda imzalanıb və işlərin tamamlanması 2026-cı ilin sonuna planlaşdırılıb ki, bu da rəqəmsal integrasiyanı gücləndirəcəkdir.

TDT platforması yeni fürsətlər yaradır

Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında əlaqələrin möhkəmlənməsində Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) rolu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. TDT çərçivəsində ölkələrimiz arasında mədəniyyət, humanitar və təhsil sahələrində əməkdaşlıq sistemli və ardıcıl xarakter daşıyır. Hər iki ölkə

TDT platformasında iqtisadi-ticarəti dövriyyənin yüksəldilməsi, ticarətin asanlaşdırılması, rəqəmsal infrastrukturların qurulması, bank, maliyyə və s. sahələrdə iradəli addımlar atmaqdadır. Rəsmi Astana və Bakı TDT-nin Zirvə sammitlərindən, eləcə də Qarabağ Bəyannaməsindən irəli gələn

mühüm sənədlərin icrası istiqamətində praktiki addımlar atır ki, bu da qarşılıqlı ticarətin, dövlətlərarası kapitalın, texnologiyanın və şəxslərin sərbəst hərəkətini, eləcə də özəl sərmayələrin axımını stimullaşdıracaq. Nəticədə, Azərbaycan və Qazaxıstanın türk dövlətləri ailəsində regional iqtisadi integrasiya istiqamətində bağlantıları daha da möhkəmlənəcəkdir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Parlamentlərarası İttifaqın toplantısında minatəmizləmə prosesinin önəmi və itkin düşmüş insanların taleyindən bəhs olunub

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycan parlamenti müxtəlif beynəlxalq təşkilatların, o cümlədən Parlamentlərarası İttifaqın (PAİ) işində fəal iştirak edir. Belə ki, Milli Məclisin üzvləri mütəmadi olaraq təşkilatın tədbirlərində təmsil olunurlar. Yeri gəlmişkən, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti İsveçrənin Cenevrə şəhərində Parlamentlərarası İttifaqın 151-ci Assambleyasında iştirak edib. S.Qafarova tədbirdə “Böhran zamanı humanitar normaların qorunması və humanitar fəaliyyətin dəstəklənməsi” mövzusunda keçirilən müzakirələrdə çıxış edib.

Çıxışında bu gün dünyada münasibətlərin və təbii fəlakətlərin sayının artmaqda davam etdiyini söyləyən spiker bu problemin özü ilə yeni humanitar çağırışlar - zorakılıq, köçkünlük, böhranlar və aclıq gətirdiyini bildirib. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinin bu yaxınlarda qlobal humanitar fəaliyyətin iflasa uğramaq ərəfəsində olması ilə

Mina təhdidi...

bağlı xəbərdarlıq etdiyi xatırladan Milli Məclisin sədrinin sözlərinə görə, bu, vəziyyətin nə qədər ciddi olduğunu və birgə tədbirlərə nə qədər ehtiyac duyulduğunu açıq şəkildə göstərir.

Tarixi addım...

Tədbir iştirakçılarına bu ilin avqustunda Vaşinqtonda Azərbaycan və Ermənistanın Birgə Bəyannamə imzalaması haqqında məlumat verən S.Qafarova deyib ki, tərəflər sülh sazişini də parafladırlar ki, bu da onilliklərlə davam edən Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə son qoyulması istiqamətində tarixi addımdır. Milli Məclisin sədri ümidvar olduğunu bildirib ki, bu əlamətdar hadisə Cənubi Qafqazda daimi sülh, sabitlik və davamlı inkişafın yeni səhifəsini açacaq. Bu isə, hətta uzun müddətdir davam edən münasibətlərin də dialoq və siyasi iradə yolu ilə həll oluna biləcəyinə dair əminlik yaradır.

Spiker müzakirə iştirakçılarına diqqətinə çatdırıb ki, Azərbaycan xalqı humanitar böhranın nə demək olduğunu öz təcrübəsində yaşayıb. Onun sözlərinə görə, hələ 1990-cı illərin əvvəllərində

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi nəticəsində bir milyona yaxın azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünə çevrilib. O dövrdə 8 milyonluq xalq üçün bu, böyük faciə idi. Davamlı milli səylər və beynəlxalq tərəfdaşların dəstəyi ilə Azərbaycan köçkün əhalisinin təcili ehtiyaclarını ödəyə bildi. 2020-ci ildə ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra işğaldan azad edilmis əra-

zilərde genişmiqyaslı yenidənqurma və reabilitasiya layihələrinə başlayıb. Milli Məclisin sədri deyib ki, artıq qayıdış prosesi başlayıb və bu gün əlli mindən çox insan yenidən orada yaşayır, işləyir və oxuyur. Bu, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin güclü siyasi iradəsinin və humanitar fəaliyyətə sadiqliyinin sübutudur.

400 nəfərdən çox mina qurbanı var

Bununla belə S.Qafarova hələ də bəzi ciddi problemlərin qaldığını söyləyib. O, bu sırada ən aktual məsələlərdən biri kimi insanların həyatını təhdid etməyə və yenidənqurma işlərinə mane törədən ərazilərimizin minalarla çirklənməsini göstərib. Spiker diqqətə çatdırıb ki, işğal illərində Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın əvvəllər işğal altında olmuş ərazilərində çoxlu sayda minalar yerləşdirilib. Vurğulanıb ki, 2020-ci ildən indiyədək minalardan 400-dən çox azərbaycanlı həlak olub və ya yaralanıb. Bu minalar və müharibə qalıqları həm də ətraf mühitə ciddi ziyan vurur - torpağı və suyu çirkləndirir, biomüxtəlifliyi məhv edir və münbit torpaqların becərilməsinin qarşısını alır. Milli Məclisin sədri diqqətə çatdırıb ki, ölkəmiz üçün humanitar minatəmizləmə təkcə təhlükəsizlik tədbiri deyil, həm də ətraf mühitin bərpası aktıdır.

Çıxışında Azərbaycanın işğaldan azad edilməsi ərazilərində həyata keçirilən yenidənqurma və bərpa işləri zamanı davamlı inkişaf və “yaşıl prinsip”in inkişafın hər bir mərhələsinə inteqrasiya etdiyi vurğulayan spikerin bildirdiyinə görə, həmin ərazilərdə bərpanın ətraf mühitin yenilənməsi ilə paralel getməsinin təmin etməsi üçün yeni “ağıllı kəndlər” və “yaşıl enerji zonaları” yaradılır. O deyib ki, humanitar bərpa və ekoloji tarazlıq birlikdə inkişaf et-

məlidir.

Milli Məclisin sədri, assambleyada daha bir humanitar çağırış kimi itkin düşmüş şəxslərin taleyi ilə bağlı məsələyə də diqqət çəkib. O vurğulayıb ki, münasibətlər illərində 4000-ə yaxın azərbaycanlı itkin düşüb və onların ailələri hələ də cavab gözləyir. Bu, təkcə milli ağrı deyil, həm də bir çox ölkələrin paylaşıdığı universal humanitar narahatlıqdır.

Azərbaycan 80-dən çox ölkəyə yardım göstərib

Spiker bir daha diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan bu çağırışla mübarizəni dəstəkləmək məqsədi ilə humanitar minatəmizləməni özünün 18-ci Milli Dəyərli İnkişaf Məqsədi kimi qəbul edib və digər ölkələrə də oxşar yanaşmanı nümayiş etdirməyə dəvət edir. Bundan başqa, Azərbaycan humanitar minatəmizləmə üzrə beynəlxalq konfranslar təşkil edir və ideyaların və qabaqcıl təcrübələrin mübadiləsi üçün dəyərli platforma təmin edən “İtkin düşmüş şəxslərlə bağlı Bakı Dialoqu”nu təsis edib.

Çıxışının sonunda S.Qafarova deyib ki, vaxtilə humanitar yardım alan Azərbaycan bu gün donor ölkə kimi çıxış edir, BMT-ni və qlobal humanitar səyləri dəstəkləyir: “COVID-19 pandemiyası zamanı Azərbaycan 80-dən çox ölkəyə yardım göstərib və son beş ildə 140-dan çox ölkəyə 350 milyon ABŞ dollarından çox humanitar, maliyyə və texniki yardım çatdırıb. Bu səylər vasitəsilə Azərbaycan göstərir ki, sülh, humanitar fəaliyyət və ekoloji davamlılıq ayrılmazdır. Yalnız həmraylıq və ortaq məsuliyyət sayəsində biz hamı üçün daha təhlükəsiz, daha yaşıl və daha humanist gələcək qura bilərik”.

Azərbaycan və Belarus iqtisadi əlaqələri genişləndirir

Tərəflər arasında imzalanan yeni memorandum iqtisadi-ticarət əlaqələrini təşviq edəcək

İxracın və investisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPRO-MO) və Belarus Universal Əmtəə Birjası arasında əmək-

daşlığa dair memorandum imzalanıb. Sənəd Azərbaycan və Belarus arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin inkişafını, bir-

gə layihələrin icrasını və yeni tərəfdaşlıq platformalarının yaradılmasını hədəfləyir. Memorandum Azərbaycan və Belar-

rus arasında ticarət və iqtisadi əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsini, biznes icmaları arasında birbaşa əlaqələrin möh-

kəmləndirilməsini, Azərbaycan məhsullarının Belarus birjası vasitəsilə ticarətinin təşkil, birgə tədbir və layihələrin

həyata keçirilməsini, həmçinin yeni tərəfdaşlıq platformalarının yaradılmasını nəzərdə tutur.

Ticari mübadiləni artırmaq üçün yeni imkanlar

Azərbaycan və Belarus arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin yüksəlmə xətlə inkişaf edir, tərəflərin birgə işgüzar dialoqunun və təşəbbüskarlığının genişlənməsi sayəsində əmtəə dövriyyələri artır. Qeyd edək ki, iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi ötən il 500 milyon dollara yaxınlaşıb, cari ilin ilk rübündə isə dövriyyə 101 milyon dolları ötürüb. Azərbaycanın Belarusa ixracı 82 faiz artaraq 17 milyon dollara çatıb. Post-sovet ölkələri arasında Azərbaycanın dördüncü ən böyük xarici ticarət partnyoru olan Belarus ümumi ticarət tərəfdaşlarımızın sırasında son 2 ildə 11-ci pillədən 7-yə yüksəlib.

Respublikamızın Belarus bazarlarında qeyri-neft ixracatçısı kimi mövqeyi möhkəmlənir. Mal mübadiləsinin böyüməsində Belarusda fəaliyyət göstərən Azərbaycan Ticarət Evi də əhəmiyyətli rol oynayır. Ticarət Evi Azərbaycan istehsalı olan spirtli içkilərin, o cümlədən şərabların təşviqində fəal iştirak edir, eyni zamanda, digər

yeyinti mallarının ixracının stimullaşdırmasına çalışır.

Bütün bunlara baxmayaraq, tərəflər əmtəə dövriyyəsinin artırılması üçün potensialın daha böyük olduğu qənaətinə gəlir. Ölkəmizə əsasən dəmiryol vasitələri, kənd təsərrüfatı texnikası, traktorlar və yük maşınları, ağac emalı məhsulları, süd və ot məhsulları, dərmanlar və neft məhsulları tədarük edən Belarus bu bazarın mal çeşidliliyini artırmaq üçün partnyor şirkətlərlə intensiv müzakirələr davam etdiriləcək. Eyni zamanda, Belarusa neft-kimya məhsulları, spirtli içkilər, fındıq, elektrik transformatorları, şirələr, meyvə və parçaları ixrac edən Azərbaycan dövriyyəsinin artırılması istiqamətində ticari təşviqləri gücləndirmək niyyətindədir.

Birgə biznes layihələri icra olunacaq

İki ölkənin biznes icması arasında da birgə layihələr icra etmək üçün yaxşı imkanlar mövcuddur.

Belarus Ticarət və Sənaye Palatasının Minsk bölməsinin baş direktorunun xarici iqtisadi əlaqələr üzrə müavini İrina İvanova bildirib ki, sahibkarlar arasında birbaşa əlaqələrin genişləndirilmək üçün dəstəkləyici addımlar atılması nəzərdə tutulur. Hazırda Belarusda Azərbaycan kapitalı ilə 156 şirkət fəaliyyət göstərir ki, onlar da ölkənin müxtəlif regionlarında istehsal sahələri yaradıblar. Həmin şirkətlərin ticarət zəncirinin çökməsində fəaliyyətinin artırılması əsas prioritetlərdən biridir. Həmçinin, belaruslu iş adamları da Azərbaycanda istehsal və emal müəssisələri qurmaq niyyətindədirlər. "Beltamojservis" şirkətinin logistika ofisinin direktoru Marina Belousova bildirib ki, ölkəsi əsasən aqrar məhsullar istehsal edir və bu baxımdan kənd təsərrüfatı sahəsində daha sıx əməkdaşlıq əlaqələri qurmaq və qarşılıqlı sərmayənin həcmi artırmaq mümkündür. Azərbaycanda xarici sərmayə üçün müəbit imkanların mövcudluğunu qeyd edən Belarusun Universal Əmtəə

Birjasının sədri Aleksandr Osmolovski isə ikitərəfli biznes dialoqlarının şaxələnməsi üçün ölkənin müxtəlif stimullaşdırıcı alətlərdən istifadə edəcəyini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, biznes-forum çərçivəsində iki ölkənin şirkətləri arasında kimya sənayesi, qida, tekstil, mebel və təhsil kimi sahələri əhatə edən 6 sənəd imzalanıb. Həmin sənədlər qarşılıqlı ticarətin genişlənməsi, texnologiya mübadiləsi və istehsalın lokallaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Forumda Belarus Universal Əmtəə Birjası

Yeni iqtisadi ünvan azad edilmiş ərazilərdir

Azərbaycanla Belarus əməkdaşlığı sənaye sahəsində məhsuldar perspektivlər vəd edir. Hər iki ölkənin sənaye potensialı böyükdür və daha sıx əməkdaşlıq üçün niyyətlər elan edilib. Belə ki, tərəflər arasında iqtisadi əməkdaşlığın yeni gündəliyində əsas ana xətt azad olunmuş ərazilərdə quruculuq və iqtisadi inkişaf proqramlarında yer almaqdır. Belarusun sənaye şirkətləri Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə təmsil olunmaq maraqlarını gizlətmir, eləcə də zəngin mineral ehtiyatlara və torpaq resurslarına malik bu bölgədə aqrar layihələrin icra-

belaruslu iş adamlarının təklifləri dəyərləndirilir. Cins mal-qara üzrə MDB-nin lideri olan Belarusun heyvandarlıq müəssisələri yaratması bu

bölgə üçün xüsusi önəm daşıyır. Bu, həmin bölgədə və Azərbaycanda süd məhsullarına, iribuy-nuzlu mal-qara ətinə tələbatı tam təmin etmək üçün də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və Azərbaycanın ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsində dərin töhfə verə bilər. Eləcə də Belarus təcrübəsi üzrə Qarabağda aqrar sahələrinin salınması böyük bir iş yerləri və məşğulluq proqramlarının gerçəkləşməsi deməkdir.

Ümumiyyətlə, Belarus Respublikasının Azərbaycanla iqtisadi bağlantılarında yeni səhifə açmaq

ilə Azərbaycanın Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KO-BİA) arasında imzalanan qarşılıqlı anlaşma memorandumuna əsasən, Belarusun Universal Əmtəə Birjasında Azərbaycan şirkətlərinin təmsilçiliyi ilə bağlı brokeri sertifikatları verilməli

sında iştirak etmək istəyir. MDB regionunda kənd təsərrüfatı texnikasının istehsalı, maşın və avadanlıqların tədarükü sahəsində liderlərdən biri olan Belarus azad ərazilərdə ağır sənaye texnikalarının istehsalı şəbəkəsi qurmaq üçün hökumətə müraciət edib. Eləcə də heyvandarlığın inkişafı ilə bağlı

üçün təklif və planlar olduqca geniş və çoxşaxəlidir. Biznes-forumda aparılan müzakirələr zamanı gələcək əlaqələrin yeni xəritəsinin cızılması, habelə razılaşdırılmış yeni sazişlər nəzərdə tutulan hədəflərə çatmağa imkan verəcək.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Zəngəzur dəhlizinin (TRİPP) iqtisadi, ticari üstünlükləri...

Cənubi Qafqazda sülh prosesinin yeni mərhələsi başlayıb. Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyi qələbə ilə formalaşan reallıq bölgədə uzunmüddətli sabitlik və əmək-

daşlıq üçün bünövrə yaratdı. Bu kontekstdə avqust ayında ABŞ-in vasitəçiliyi ilə Vaşinqtonda aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər beynəlxalq müstəvidə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki məhz

Vaşinqtonda atılan addımlar tərəfləri daha açıq və konstruktiv dialoqa yönəldi, həm də Ermənistanı destruktiv mövqedən uzaqlaşdıraraq reallığı qəbul etməyə məcbur etdi. Beləliklə,

Azərbaycanın son 5 ildə apardığı fəaliyyət Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiyada və Kiçik Asiya yarımadası geocoğrafi məkanında yeni - təhlükəsiz və iqtisadi perspektivi böyük olan bir mühitin yaran-

masına gətirib çıxarıb. 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsi, suverenliyimizin bərpası nəticəsində

separatçı terrorçu qruplaşmanın ləğvi bölgənin təhlükəsizlik səviyyəsinin artırılması, suverenliyimizin bərpası nəticəsində

Həm regional, həm də qitələrarası əlaqələrdə yeni mərhələ

Ermənistan etiraf edir...

Bu isə həm də bölgə üçün yeni perspektiv vəd edir - avqustda Vaşinqtonda imzalanan müvafiq sənəd həm də Zəngəzur dəhlizinin (TRİPP) Orta Dəhliz üzərində yeni bir alternativ təşkil etməkə Şərq-Qərb kontinentin ən mühüm ticari xətlərindən birinə çevrilmək potensialını ortaya qoydu, onun siyasi təsdiqinə çevrildi. Bu mənada, layihə bütün region ölkələrini özünə cəlb edir. Uzun illər "dalan dövlət" kimi yaşayan Ermənistan isə bu fürsətdən yararlanmaq üçün daha çox təşəbbüslər. Bunu Ermənistanın siyasi rəhbərliyi də etiraf edir. Belə ki, Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Lüksemburqda regional təhlükəsizlik və regionlararası əlaqələr üzrə nazirlərin görüşündən əvvəl jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olması regionda nəqliyyat kommunikasiyalarının və iqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün yeni imkanlar yaradır. "Bu gün mən Avropa İttifaqı, Qara dəniz regionu və Mərkəzi Asiyadakı həmkarlarımızla regionlararası əməkdaşlıq vasitəsilə dayanıqlılığı, təhlükəsizliyi və əlaqəni necə gücləndirəcəyimizi müzakirə edirik", - nazir qeyd edib.

Mirzoyanın sözlərinə görə, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olması, kommunikasiyaların yaxın vaxtlarda açılması, nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması regionun inkişafı üçün yeni perspektivlər vəd edir. "Bizim region Avropa ilə Mərkəzi Asiyani

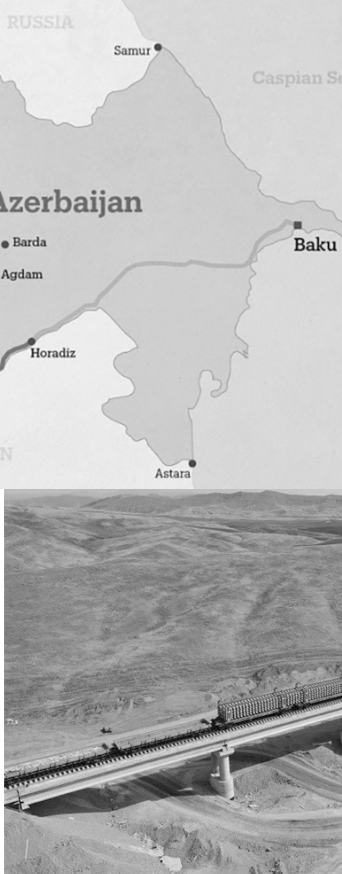
birləşdirən mühüm rol oynaya bilər. Mən bugünkü müzakirələrə səbirsizliklə gözləyirəm", - o əlavə edib.

Erməni nazir bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycanın qətiyyəti ilə ortaya çıxan və reallaşan bu təşəbbüs

büs bütövlükdə bölgə üçün, xüsusilə də Ermənistan üçün real imkanlar açıq. Başqa sözlə, Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) Azərbaycandan Azərbaycana rahat və maneəsiz yol olduğu qədər, Ermənistan üçün mühüm iqtisadi platformadır. Post-müharibə dövründə regional inkişafın əsas ünsürlərindən birini məhz Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) - Şərq-Qərb logistik ticarət və yükdaşıma yolu, onun elementləri, keçid məntəqələri və marşrutları təşkil edə bilər. Çünki Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) Şərq-Qərb marşrutu üzərində ən qısa yol olmaqla istər Qərb, istərsə də Şərq kontinentindən olacaq tərəfdaşlar üçün effektiv xarakter daşıyır. İnfrastruktur baxımından da Zəngəzur

dəhlizi (TRİPP) olduqca əlverişlidir. Zəngəzur dəhlizinin (TRİPP) ən mühüm üstünlüklərindən biri isə Avropa ilə Asiyani birləşdir-məklə yanaşı, Yaxın Şərq regionuna da yaxınlığıdır. Türkiyə vasitəsilə təkcə Avropaya deyil, eləcə

də Yaxın Şərqə çıxış imkanı qazanacaq layihə tərəfdaşları bu üstünlükdən də yararlanmış olacaqlar. Bir sözə, dəhlizin açılması Ermənistanın iqtisadi potensialında mühüm dəyişikliklərə yol açacaq.

sıdır. Artıq bu istiqamətdə bəzi addımlar atılıb - məsələn, avqustun 9-da Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri ATƏT-in fəaliyyətə olan sədrinə birgə müraciəti də imzaladılar - Bu müraciət ATƏT-in Minsk Prosesinin, ATƏT-in fəaliyyətə olan sədrinə

Avropa ilə Asiyani birləşdirən ticarət və nəqliyyat yollarını açmaq üçün real imkan

Qeyd edək ki, sülh mühiti yaradıldıqca Orta Dəhliz boyunca infrastrukturun genişləndirilməsi, yeni dəmir yolu xətləri, limanların modernləşdirilməsi və rəqəmsal logistika həllərinin tətbiqi üçün sərmayə cəlbə asanlaşacaq. Ən əsası isə dəhlizin aparıcı seqmenti kimi Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) üzərində razılıq əldə olunması mühüm perspektivdən xəbər verir. Zəngəzur dəhlizi Avropa ilə Asiya arasında yeni birləşdirici funksionalı daşıyan marşrutu çevrilmək potensialına malikdir. Dəhlizin reallaşması isə dəhliz boyunca yaradılacaq dəmir və avtomobil yollarının Şərq-Qərb və Şimal-Cənub

marşrutlarına inteqrasiya edilməsi-nə yol açacaq ki, bu da həm Mərkəzi Asiya, həm Avropa, həm də keçid üzərində olan dövlətlər üçün çox böyük əhəmiyyət daşıyır. Bundan başqa, Azərbaycanın Xəzərdə qurduğu ən böyük limanın, həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə inşa olunan üç beynəlxalq səviyyəli aeroportun yaradıldığı imkanları da nəzərə alsaq, belə bir qonaq ifadə edə bilərik: Zəngəzur dəhlizi beynəlxalq səviyyədə daşı-maların artması üçün bariz stimuldur.

Beləliklə, Vaşinqtonda imzalanan Azərbaycan - Ermənistan sazişi region üçün tarixi dönüş nöqtəsi olmaqla yanaşı, global iqtisadi və geosiyasi balanslarda da mühüm hadisədir. Bu addım Orta Dəhlizi daha etibarlı, rəqəbatqabiliyyətli və strateji marşrut kimi önə çıxarır. Beləliklə, saziş yalnız siyasi sabitliyin təməlini qoymur, həm də Azərbaycanı Avrasiya nəqliyyat şəbəkəsinin ayrılmaz mərkəzi kimi möhkəmləndirir. Avropanın bu tranzit marşrutunu reallaşdırma məqsədi daşıması da məhz deyilənləri təsdiqləyir. Avropa İttifaqının genişlənmə məsələləri üzrə

komissarı Marta Kos bildirib ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinin nizamlanmasında irəliləyiş regionun siyasi-iqtisadi mənzərəsinə dəyişməyə imkan verəcək. Bir müddət əvvəl regional turnedə qayıtlıq komissarın sözlərinə görə, ənənəvi boyu ilk dəfədir ki, region Avropanı və Asiyani birləşdirən ticarət və nəqliyyat yollarını açmaq üçün real imkan əldə edir. "Avropadan Çin sərhədlərinə qədər ölkələr bu anın əhəmiyyətini dərk edirlər. Bu gün onların hamısı burada, Lüksemburqda toplaşıblar. Bu, ilk dəfə baş verir", - M.Kos vurğulayıb.

Komissar qeyd edib ki, AI dövlətləri daha çox fəaliyyət əlazlıqlı və ticarət imkanları, enerji mənbələrini və rəqəmsal məlumatların ötürülməsi üsullarını seçmək üçün yeni qarşılıqlı əlaqə infrastrukturunu yaratmaq niyyətindədirlər: "Bu, bir marşrutda olan hər kəs üçün daha çox müstəqillik deməkdir. Bizim işimiz sülhə töhfədir. Konkret əməkdaşlıq, qarşılıqlı əlaqəli bazarlar və bir-biri ilə bağlı cəmiyyətlər Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sabitliyi və rifahı gücləndirir. Lüksemburqdakı görüş yalnız ilk addımdır. Bunu noyabrda Birləşmiş Ştatların iştirakı ilə investisiya forumu izləyəcəkdir".

Sülhə maneələr aradan qalxmaldır

şiklik edildikdən sonra imzalana-caq. Artıq bir müddətdir ki, Ermənistanla Konstitusiyaya dəyişikliyi ilə bağlı məsələ müzakirə olunur. Qeyd edək ki, Ermənistanın ayrı-ayrı şəxsləri bu dəyişikliyin həm zəruri, həm də vacib olduğunu dəfələrlə dilə gətiriblər.

Beləliklə, Ermənistan sülhü tezləşdirmək, Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) layihəsinin bir hissəsi olması üçün real imkana malikdir - bu mənada, Konstitusiyaya ilə bağlı məsələləri tezləşdirmək İrəvanın

özü üçün müsbət bir hal yarada-caq. Çünki Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması Cənubi Qafqazın həyatında yeni - sabit və inkişaf yönəlik dövrün başlama perspektivini formalaşdırır. Məhz imzalana-caq sülh Cənubi Qafqazın yeni döndəmə stabil və sabit məkan kimi inkişafına yol açacaq. Bu inkişafdan Ermənistan da bəhrələ-nəcəkdir...

Parviz SADAYOĞLU

Vurğulandığı kimi, əldə olunan sülh həm Cənubi Qafqaz regionu, həm də global beynəlxalq aləm üçün olduqca böyük əhəmiyyət daşıyır. Avqustun 9-da Vaşinqtonda "Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlət-

lərarası münasibətlərin təsis edilməsinə dair Saziş" layihəsinin parafanması bir çox aspektlərdə vacib və müttərəqqi geosiyasi nəticələr vəd edir. Ən mühüm kontekst kimi önə çıxan məsələ Cənubi Qafqazda 30 ildən artıq bir dövrdən sonra sülhə nail olunma-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**Məqalə “Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi”nin maliyyə
dəstəyi ilə
“Azərbaycançılıq
ideyasının təbliği”
istiqaməti üzrə
hazırlanmışdır**

Azərbaycançılıq: milli həmrəyliyi və milli birliyi təmin edən ideologiya

Azərbaycançılıq tarixən bir çox sınaqlardan keçərək xalqımızın milli kimliyinin formalaşmasında və onun müasir dövrün dinamikasına uyğunlaşmasında mühüm rol oynayıb. Bu milli ideologiya etnik və mədəni, eləcə də dini kimliyin harmoniyasını yaratmaq-la yanaşı, həm də Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası və müstəqilliyinin davamlılığını təmin etməyə istiqamətlənmiş bir anlayışdır. Azərbaycançılıq ilk

növbədə, ölkənin hər bir bölgəsindən, hər bir etnik qrupundan olan insanları bir araya gətirən birləşdirici konsepsiyadır.

Milli ideologiya hər bir dövlətin inkişafının təməl prinsiplərindəndir. O cümlədən, cəmiyyətin vahid konsepsiyası, ideoloji xətt ətrafında birləşməsi sabitliyin, inkişafın mühüm şərtlərindən sayılır. 1993-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tə-

ləbi ilə hakimiyyətə qayıdışının ardından xalqı vahid ideologiyanın- azərbaycançılıq ideologiyasının çötəri altında birləşdirilməsi də Azərbaycan cəmiyyətində milli birliyin formalaşdırılmasına, milli dövlətçiliyin qorunmasına, inkişafına xidmət göstərdi. Azərbaycançılıq ideologiyasının təməlində güclü Azərbaycan dövlətçiliyi prinsipi, ümumazərbaycançılıq qayəsi (vətəndaş birliyi və tolerantlıq ideyası) əda-

lətli və hamı üçün məqbul olan ictimai həyat normaları, ölkənin hər bir vətəndaşının Azərbaycan dövlətini öz güvənc yeri sayması, bu Vətəni özünün qürur mənbəyi hesab etməsi, başqa etnik-dini mənsubiyyəti olan vətəndaşlarla bəşəri birgəyaşayış qaydaları əsasında ünsiyyət qurması və s. ali dəyərlər dayanır. Bu dəyərlər isə ölkədə dövlət, Vətən, xalq amillərinin vəhdətini formalaşdırır.

Xalq-ordu birliyinin kökündə azərbaycançılıq dayanır

Azərbaycançılıq ideologiyası özündə ümumbəşəri səciyyə daşıyan və milli dəyərlərə cavab verən prinsipləri ehtiva etməklə milli həmrəyliyi təmin edən milli-mənəvi mexanizmə, təkcə bu dövlətin ərazisində yaşayan şəxsləri yox, eyni zamanda, bütün dünyada məskunlaşan azərbaycanlıları əhatə edərək dünya azərbaycanlılarının milli istinad mənbəyinə çevrildi. Ulu Öndərin azərbaycançılıq ideologiyasının təməlində güclü Azərbaycan dövlətçiliyi prinsipi, ümumazərbaycançılıq qayəsi (vətəndaş birliyi və tolerantlıq

ideyası) ədalətli və hamı üçün məqbul olan ictimai həyat normaları, ölkənin hər bir vətəndaşının Azərbaycan dövlətini öz güvənc yeri sayması, bu Vətəni özünün qürur mənbəyi hesab etməsi, başqa etnik-dini mənsubiyyəti olan vətəndaşlarla bəşəri birgəyaşayış qaydaları əsasında ünsiyyət qurması və s. kimi ali dəyərlər dayanır. Təsədüfi deyil ki, 2020-ci ilin Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bir çağırışı ilə Azərbaycan gəncliyi öz torpaqlarının azadlığı uğrunda

mübarizəyə qalxdı. Bu mübarizədə isə azərbaycançılıq ideologiyasının nəticəsi olaraq meydana çıxmış mühüm bir amil ön plana keçdi. Azərbaycan gəncliyi etnik və dini fərqliliyi nəzərə almadan vahid bir amal uğrunda səfərbər oldu.

Müstəqil dövlət kimliyinin formalaşması

Vurğulandığı kimi, azərbaycançılığın təməl prinsipləri Azərbaycan xalqının qədim milli-mənəvi dəyərlərinə əsaslanır. Azərbaycançılıq məfkurəsində əksini

tapmış fəlsəfədə, eləcə də onu yaradan xalqın təfəkküründə etnik məhdudluq, dini dözümsüzlük, antihumanizm yoxdur. Bu ideologiyayı məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyev tam dolğun konsepsiyaya şəklinə salaraq onu yeni çağlarla zənginləşdirdi və müasir Azərbaycanın milli ideologiyasına çevirdi. Sovet İttifaqının süqutundan sonra əsas müzakirə mövzularından birinə çevrilən milli kimlik məsələsində bu milli ideologiya ön plana çıxdı - milli dövlətçilik ənənəsinin oturmamasının əsasında da məhz milli ideologiyamızın möhkəmliliyi dayandı.

çətinliyin öhdəsindən gəlmək, Azərbaycanın davamlı inkişafını təmin etmək və daha böyük uğurlar əldə etmək mümkündür.

Azərbaycançılıq millətin gələcəyini formalaşdıracaq bir yol xəritəsidir. Bu yol, xalqımızın tarixi irsini, mədəni dəyərlərini, vəhdətini və gücünü qorumağa və yaşatmağa xidmət edir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu ideyanın bir parçası olaraq, həm özünə, həm də gələcək nəsillərə nümunə olmalıdır. Beləliklə, azərbaycançılıq yalnız ideoloji bir yanaşma deyil, gələcəyin qurulmasına xidmət edən canlı bir həyat tərzidir.

Yegana

Azərbaycançılıq və milli qanunvericilik...

Azərbaycançılıq ideologiyasının dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəldilməsini göstərən ən bariz cəhət bu ideologiyanın əsas prinsiplərinin Konstitusiyanın müddəalarında öz əksini tapmasıdır. Azərbaycan Konstitusiyasında ölkəmizdə milli, dini mənsubiyyətlərdən asılı olmayaraq hər bir kəs qanun qarşısında bərabər hüquqludur. Bu isə hüquqi dövlət prinsipini özünün prioriteti seçmiş Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının ən böyük təcəssümlərindən biridir. Müasir dövrümüzdə belə cəmiyyətimizdə mədəni-psixoloji sabitliyin möhkəmlənməsinin əsas səbəbi dövlətin istər daxili, istərsə də xarici siyasətində azərbaycançılıq prinsiplə-

rinə sadıq qalması gerçəkdir. Bu isə Azərbaycanda müasir cəmiyyət quruculuğu prosesinin uğurla həyata keçməsində əsas faktorlardan biri kimi çıxış edir.

Eləcə də, azərbaycançılıq ideologiyası respublikamızda müxtəlif xalqların, konfessiyaların nümayəndələrinin ötno yüzilliklərdə olduğu kimi, qarşılıqlı anlaşma və harmoniya şəraitində yaşamasına və ölkənin gələcəyi naminə birgə çalışmasına zəmin yaradıb. Vahid milli ideologiya insanları cəmiyyətin tam hüquqlu üzvü olaraq özlərini topluma yararlı fərd kimi hiss etməyə, müəyyən məsuliyyət daşımağa və vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməyə ruhlandırır.

Gələcəyimizi formalaşdıracaq yol xəritəsi

Göründüyü kimi, azərbaycançılıq həm də hər bir Azərbaycan vətəndaşının bir araya gələrək, milli gücünü artırdığı, həmrəyliyin təmin olunduğu bir ideyadır. Əminliklə söyləyə bilərik ki, harada olmasından asılı olmayaraq,

soydaşlarımız daha böyük həmrəyliyə nail olaraq yüksək milli şüur səviyyəsinə nümayiş etdirirlər. Bu gün hər bir azərbaycanlı həmrəyliyin və milli birliyin önəmini dərk edir və bu sərvəti əziz tutur. Məhz bu ideoloji əsasla hər bir

Valyuta Fondunun nikbin proqnozu

Azərbaycanda iqtisadi artım yüksələcək, maliyyə ehtiyatları artacaq

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) Azərbaycan Mərkəzi Bankının (MB) stratiyə valyuta ehtiyatlarının 2025-ci ilin sonuna 11,9 milyard ABŞ dolları təşkil edəcəyinə dair proqnozlarını açıqlayıb. Fondun ekspertləri bunu ölkədə tədriji balansının cari vəziyyətinin qənaətbəxş olması və valyuta bazarının dollarla olan tələbatının tam təmin edilməsi fonunda fərz edir. BVF hesab edir ki, 2026-cı ilin sonuna isə Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 11,7 milyard dollara çatacaq. Qeyd edək ki, cari il oktyabrın 1-nə MB-nin valyuta ehtiyatları 11 milyard 310,5 milyon dollar təşkil edib. Bu, sentyabrın 1-i ilə müqayisədə 0,5 faiz artım deməkdir.

Azərbaycanın cəmi strateji ehtiyatlarının həcmi 78 milyard dollara çatıb

Hazırda Azərbaycanın Dövlət Neft Fondundakı ehtiyatlarının həcmi 67 milyard dollara bərabər olmaqla, Mərkəzi Bankın rezervləri ilə birlikdə cəmi ehtiyatların həcmi 78 milyard dollar təşkil edir. Valyuta ehtiyatları beynəlxalq kifayətlik normalarını üstələməkdə davam edir. Belə ki, ehtiyatlar 36 aylıq mal və xidmət idxalına kifayət etməklə, manatla pul kütləsinə 3,8 dəfə üstələyib. Bu göstəricilər ölkənin xarici və daxili iqtisadi şoklara qarşı müqavimət qabiliyyətinin yüksək səviyyədə olduğunu nümayiş etdirir. Güclü təhlükəsizlik yastığı formalaşdırmaqla makroiqtisadi sabitliyin dayanıqlılığını da möhkəmləndirir.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın yüksək strateji valyuta ehtiyatları ölkəmizin tədriji qabiliyyəti barədə beynəlxalq

maliyyə bazarlarında olduqca müsbət tendensiya yaradır və xarici institutların investisiya və kreditlər üzrə daha sərfəli təkliflər irəli sürməsinə şərtləndirir. Bu baxımdan bu gün Dünya Bankı, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Asiya İnkişaf Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Səudiyyə Fondu və digər beynəlxalq institutlar Azərbaycana ən sərfəli kreditlər təklif edirlər. Azərbaycan həmin sərfəli təklifləri nəzərə alaraq Böyük Qayıdışın sürətlə icra olunduğu şəraitdə öz iqtisadi məqsədləri üçün səmərəli borclanmaya getməyi də istisna etmir.

əlavə dəyər artımında özünü göstərən sektordur. Qeyri-neft sektorunun artımında əsas amillər biznes sektorunun fəallığının yüksəlməsi, tikinti-inşaat, xidmət, turizm sahələrində yeni əlavə dəyərin formalaşması, neftdənəkar sahələrdə yığım

Büdcə xərcləri iqtisadi artıma müsbət təsir göstərir

BVF büdcə yığımındakı artımların xərc hədəflərinə müsbət təsir göstərəcəyini, 2025-ci ildə iqtisadi artımın təmin edilməsində büdcə xərclərinin əhəmiyyətli rol oynayacağını düşünür. Fondun təhlillərinə əsasən, 2026-cı ildən etibarən hökumət xərcləri azaldaraq maliyyə siyasətini daraldaq. Bu dəyişiklik əsasən kapital xərclərinin (infrastruktur və dövlət investisiyaları) azalması ilə əlaqədardır.

dır.

Hesabatda bildirilir ki, Qafqaz və Mərkəzi Asiya (CCA) regionunda, o cümlədən Azərbaycanda, 2025-ci ildə maliyyə siyasəti genişlənən, lakin 2026-cı ildən etibarən daralan xarakter daşıyacaq: “CCA ölkələrində 2025-ci ildə maliyyə siyasəti ümumilikdə genişlənən olsa da, 2026-cı ildən etibarən daralacaq. Bu dəyişiklik Azərbaycanda kapital xərclərinin azalması, Qazaxıstanda isə neftdənəkar gəlirlərin artırılması üzrə islahatlarla əlaqədardır.” BVF-nin qiymətləndirməsinə görə, büdcə xərclərinin 2025-ci ildə iqtisadi fəallığı dəstəkləməsi, daha

dənəkar fondlar, sosial sığorta fondları, digər dövlət və yerli əhəmiyyətli fondların fəallığı barədə məlumatlılığı əks etdirməsi

Maliyyə statistikasının vəziyyəti müsbətdir

Beynəlxalq Valyuta Fondu ölkəmizin makroiqtisadi göstəriciləri, qeyri-neft-qaz sektorunun inkişaf perspektivləri, vergi sahəsində islahatlar, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin iqtisadi reintegrasiya proseslərini də diqqətlə izləyir. Fond, makroiqtisadi, fiskal və digər iqtisadi ssenarilər üzrə apardığı tədqiqatlar əsasında yekun hesabatlar hazırlayır. Hesabatda ölkədə dövlət maliyyə statistikasının vəziyyəti (GFS) əks etdirilir. Ötən illər ərzində Azərbaycanın GFS-in tərtibi və yayımlanması üçün institusional infrastrukturun qurulması istiqamətində addımlar atması hesabatda əks olunub. İnstitusional baxımdan, GFS-in dövlət büdcəsi, büdcə-

bildirilib. Bundan əlavə, büdcə sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə aparılan isla-

hatlar çərçivəsində qurulmuş Orta Müddətli Xərclər Çərçivəsi Mərkəzinin fəallığı, vəzifə və səlahiyyətləri barədə

sonra isə büdcə konsolidasiyasına keçid ölkədə fiskal sabitliyi gücləndirəcək və dövlət maliyyəsinin dayanıqlılığını artıracaq.

Valyuta Fondunun ekspertləri, eyni zamanda dayanıqlı fiskal konsolidasiyaya nail olmaq üçün Azərbaycana kompleks strategiyaya ehtiyac olduğunu vacib sayır. Belə ki, vergi bazasının genişləndirilməsi üçün vergi inzibatiçiliğinin daha da təkmilləşdirilməsi, yeni gəlir mənbələrinin müəyyən edilməsi istiqamətində əlavə addımların atılması zəruri hesab edilir.

Valyuta Fondunun ölkəmizin ortamüddətli dövr üzrə borc öhdəlikləri ilə bağlı gözləntiləri də müsbətdir. Proqnozlara görə, 2025-ci ildə Azərbaycanın ümumi dövlət və dövlət zamanətli borcu ümumi daxili məhsulun ÜDM-in 28 faizini təşkil edəcək. Xarici borcun həddi isə ÜDM-in 10 faizindən xeyli aşağı olacaq.

məlumatlar qeyd edilir.

Ümumilikdə, hesabatda Azərbaycanın GFS-in tərtib olunmasının şəffaf olması önə çıxır. Bununla yanaşı, müvafiq istiqamətdə institusional infrastruktur üzrə inkişaf imkanlarının olması barədə təklif və tövsiyələr də yer alıb. İnkişaf etmiş fiskal şəffaflığın daha əlverişli investisiya mühitini təmin etməklə iqtisadi inkişafı daha da sürətləndirəcəyi bildirilib.

Fondun hökumətə tövsiyələri də diqqətdədir, BVF komandası azad biznesin inkişaf etdirilməsi, sahibkarlıq fəallığı ilə bağlı qanunvericiliyin daha da təkmilləşdirilməsini müsbət dəyərləndirib, eyni zamanda, sahibkarlıq sektorunda maliyyələşmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsini və bankların özəl sektora daha əlçatan kreditlər verməsini də vacib sayır. Tövsiyələrə əsasən, maliyyə bazasının inkişaf etdirilməsi, biznesin və ailə təsərrüfatlarının bank-maliyyə xidmətlərinə sərbast çıxışının təmin edilməsi qeyri-neft sektorunun inkişafını daha da sürətləndirə bilər.

E.CƏFƏRLİ

İqtisadi inkişaf göstəriciləri qənaətbəxş hesab edilir

BVF Azərbaycanda iqtisadi inkişaf və maliyyə intizamı ilə bağlı nikbin gözləntilərə malikdir. Fondun bir müddət əvvəl qlobal iqtisadiyyatla bağlı açıqladığı proqnozlarda Azərbaycanla bağlı iqtisadi gözləntiləri nikbin ssenarilərə əsaslanır. “World Economic Outlook” hesabatında qeyd edilir ki, Azərbaycanın makroiqtisadi göstəriciləri müsbət dinamikasını qoruyub saxlayacaq. 2025-ci il üzrə iqtisadi artım 3 faiz, 2026 və 2030-cu illər üzrə 2,5 faiz fərz edilir.

BVF ekspert icması Azərbaycanda bağlı iqtisadi artım ssenarilərini enerji dəyişiklikləri üzərində deyil, əsas etibarilə ümumi iqtisadi güc və xüsusilə də qeyri-neft mənbələrinə əsaslanmaqla tərtib edib. Onların qənaətinə görə, Azərbaycan iqtisadiyyatının enerji amili üzərində dayanmadığı son illərin

mənbələrinin genişlənməsi, şəffaflaşma ilə bağlı görülən tədbirlər və bölgələrdə yeni müəssisələrin yaradılmasıdır.

Avropa Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi hazırlayacaq

19-cu qəbul olunan kimi, 20-cinin müzakirəsinə başlanılacaq

Bir müddətdir ki, müzakirə olunan Avropa İttifaqının (Aİ) Rusiyaya qarşı 19-cu sanksiyalar paketinin qəbul ediləcəyi zaman

açıqlanıb. Bu barədə Polşa xarici işlər nazirinin müavini İqnasi Niemçiçki məlumat verib. Onun sözlərinə görə, 19-cu sanksiyalar

paketi intensiv şəkildə müzakirə edilir. Bildirib ki, Aİ sanksiyalar paketini bu həftə qəbul etməyi planlaşdırır.

Qeyd edək ki, ötən ay 19-cu sanksiyalar paketi ilə bağlı mühüm müzakirələr aparılmışdı. Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon

der Leyen Aİ ölkələrinin dövlət və hökumət başçılarına Kopenhagen-də keçirilən qeyri-rəsmi sammitindən sonra bildirmişdi ki, Avropa İttifaqı ölkələri Rusiyaya qarşı daha sərt məhdudiyyətlər tətbiq etməyi planlaşdırır. "Biz sanksiyalara yeni yanaşma təklif edirik. Biz artıq addım-addım yanaşma deyil, enerji, maliyyə xidmətləri və ticarətdə çox daha sərt tədbirlər təklif edirik", - deyən AK rəhbəri əlavə etmişdi ki, bu yanaşma artıq müzakirə olunan 19-cu sanksiyalar paketinin hazırlanmasında tətbiq olunur.

19-cu paket "qapıda"...

Vurğulayaq ki, bu paketdə yer alan mühüm məsələlər sırasına 2027-ci ilin yanvarından etibarən Rusiya maye qazının Aİ-yə idxalına qadağa, həmçinin kriptovalyuta və banklara qarşı tədbirlər daxildir. Avropanın əsas hədəfi Kremlin istənilən gəlir mənbəyini sanksiyalara məruz qoymaqdır - Qərb sanksiyalarının Rusiyanın dövlət maliyyəsinə və iqtisadi artımına əhəmiyyətli təsir göstərdiyini bildirir. Yeni paket isə Rusiyanın silah istehsalı üçün lazım olan texnologiyalara və kritik resurslara çıxışını da məhdudlaşdıracaq. Təklif olunan paketdə bir çox yeni məhdudiyyətlər yer almaqdadır. Təkliflər arasında Rusiyanın iri neft şirkətlərinə və onların treyderlərinə qarşı sanksiyalar, üçüncü ölkə şirkətlərinə ikinci dərəcəli sanksiyaların genişləndirilməsi, qiymət hədələri və çatdırılma üzərində nəzarət, banklara və enerji şirkətlərinə qarşı ye-

ni məhdudiyyətlər, kriptovalyutalara nəzarətin gücləndirilməsi, idxal qadağalarının və tariflərinin genişləndirilməsi, Rusiya neft və qazını alan ölkələr üçün mümkün məhdudiyyətlər və bu kimi bir çox məhdudiyyətlər yer

alır. Bundan başqa, Avropa texnologiyaları, o cümlədən Rusiya müdafiə sənayesi üçün komponentlər üzrə ixrac nəzarətinin gücləndirilməsi, lisenziyalasdırılmalı olan ikili təyinatlı malların siyahısının genişləndirilməsi, sanksiyaların icrasına nəzarət üçün ümumavro-

pa mexanizminin yaradılması və pozuntular haqqında daha sıx məlumat mübadiləsi də böyük ehtimalla yeni paketdə yer ala bilər.

Müzakirə olunan məsələlərdən biri də dondurulmuş Rusiya aktivlərindən əldə olunan gəlirlərin Ukraynanın yenidən qurulmasını dəstəkləmək üçün istifadə edilməsidir. Aİ Rusiya Mərkəzi Bankının dondurulmuş aktivlərindən müsadirə yolu ilə deyil, Ukraynaya 140 milyard avroya qədər faizsiz kreditlər mənbəyi kimi istifadə edilmək planının açıqlayıb.

Aİ 20-ci sanksiya paketini də dəstəkləyir...

Beləliklə, sanksiya paketi artıq bir addımlıqdadır - Avropa İttifaqının (Aİ) xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Kaya Kalas bildirib ki, Aİ ölkələri Rusiyaya iqtisadi təzyiqi davam etdirmək məqsədilə ölkəyə qarşı artıq 20-ci sanksiya paketinin tətbiqi ideyasını dəstəkləyib. Onun sözlərinə görə, Aİ Rusiyaya iqtisadi təzyiqi gücləndirmək və Ukraynaya maliyyə və enerji yardımının təqdim edilməsini sürətləndirmək niyyətindədir. "Bu həftə Aİ Rusiyaya qarşı yeni sanksiya paketi qəbul etmək niyyətindədir. Rusiyanın əlindən

aldığımız hər avro onun müharibəyə xərcləyə bilməyəcəyi avrodur", - o vurğulayıb və əlavə edib ki, üzv dövlətlər artıq 20-ci sanksiya paketi ideyasını dəstəkləyib, bu, növbəti addım olacaq. Ali nümayəndə həmçinin bildirib ki, nazirlər ABŞ Prezidenti Donald Trampın müvafiq çağırışını dəstəkləyərək Rusiyadan neft və qaz alışıını dayandırmağa razılıq veriblər.

Kallas təsdiq edib ki, Aİ Ukraynanın təcili müdafiə ehtiyaclarının qarşılanması üçün Rusiyanın dondurulmuş aktivlərini səfərbər etməyə hazırlaşır. Bundan əlavə, Aİ Rusiyanın yeni hücumlarına məruz qalan Ukraynanın enerji infrastrukturunun müdafiəsi üçün əlavə tədbirlər təklif etmək niyyətindədir. İttifaq Ukraynaya qaz tədarükünü artırmağı və zədələnmiş obyektlərin təmirinə kömək etməyi planlaşdırır.

ki, Vaşinqton Avropa ölkələrindən "Böyük yeddi"lik vasitəsilə Rusiyaya təzyiqi aktiv şəkildə artırmağı" istəyir. Kanadalı həmkarı ilə

görüşdə ABŞ-ın maliyyə naziri həmçinin qeyd edib ki, ABŞ tərəfi Kanadadan "G7-nin əlaqələndirilmiş sayələri vasitəsilə Avropa və Böyük Britaniya ilə Rusiyaya birgə iqtisadi təzyiqi artıracağı"ni" gözləyir. Bundan əlavə, İqtisadi Məsələlər və Məhsuldarlıq üzrə Avropa Komissarı Valdis Dombrovskis ilə görüşdə Bessent "Avropa G7-nin Rusiyaya iqtisadi təzyiqini aktiv şəkildə artırmalıdır" deyib.

P.İSMAYILOV

Macarıstan əngəl olmayacaq, Slovakiya isə...

Bir müddət öncəyə qədər Avropa Komissiyasının Rusiyaya təzyiqi artırmaq istəyinə baxmayaraq, Aİ ölkələrinin heç də hamısının anti-Rusiya sanksiyalarının tətbiqini dəstəkləmədiyi bildirilir. Bu sırada daha çox Macarıstanın adı hallanırdı - hətta "Bloomberg" Avropadakı çoxsaylı daxili fikir ayrılıqları səbəbindən yaranan problemlərə də diqqət çəkmişdi. Amma bu istiqamətdə də dəyərsən vəziyyət dəyişib. Macarıstanın xarici işlər naziri Peter Sijarto bildirib ki, rəsmi Budapeşt Avropa İttifaqının Rusiyaya qarşı 19-cu sanksiya paketini ön-

gölmək niyyətində deyil, çünki razılaşmadığı bütün müddəaları aradan qaldırmağa nail olub. "Bizim bunu bloklamaq planımız yoxdur. Biz milli maraqlarımıza zidd olan bütün tədbirləri aradan qaldırmağa müvəffəq olmuşuq", - o deyib.

Bununla belə, qeyd olunur ki, Slovakiya hələ də yeni sanksiyalar paketinin qəbulunu əngəlləyir. Nəşr qeyd edir ki, cümə axşamı Avropa İttifaqının sammitində Aİ liderlərinin Slovakiyanın Baş naziri Robert Fitsonu paketini təsdiqləməyə razı salmağa çalışacağı gözlənilir.

ABŞ G7 vasitəsilə...

Paralel olaraq ABŞ-da sanksiyaların, təzyiqlərin daha da artırılmasının tərəfdarı kimi çıxış edir. Belə ki, Vaşinqton administrasiyası Yeddi (G7) vasitəsilə Rusiyaya iqtisadi təzyiqlərin artırılmasını gözləyir. Bunu ABŞ-ın maliyyə naziri Skott Bessent Böyük Britaniya, Almaniya və Kanadadakı həmkarlarına deyib. Onun fikirlərini ABŞ Maliyyə Nazirliyi yayıb. Yazılı açıqlamalara görə, Bessent

keçən həftə Vaşinqtonda həmkarları ilə bir sıra görüşlər keçirib. Bunlara Böyük Britaniyanın maliyyə naziri Reyçel Rivz, Almaniyanın maliyyə naziri Lars Klingbeyl və Kanadanın maliyyə naziri Fransua-Filip Şampan daxilidir.

ABŞ Maliyyə Nazirliyinin məlumatına görə, Bessent "Rivzlə görüşdə vurğulayıb ki, ABŞ administrasiyası Avropanın G7-nin razılaşdırılmış fəaliyyəti vasitəsilə Rusiyaya təzyiqi artırılmasında aparıcı rol oynayacağını gözləyir". Bessent Klingbeylə deyib

Ermənistanda kütləvi həbslər

Kilsəyə qarşı yeni "əməliyyat"...

işə yaradı - müharibədən məğlub çıxan hakim komanda seçkilərin qalibi oldu. Seçkilərin nəticələri həm də Ermənistan cəmiyyətinin çərsizliyinin əlaməti idi. Seçicilərin sabiq liderlərə nifrəti başadüşülən idi, ancaq onların seçim alternativləri də yox idi. Belə görünür ki, hakim komanda eyni ssenarini 2026-cı il seçkilərində də təkrarlamaq bilər.

Qukasyanın həbsi...

Ermənistanda son baş verən həbslər isə vəziyyəti daha da dramatikləşdirir. Son həbslərdən biri Ermənistanın ikinci ən böyük şəhəri sayılan Gümrüdə bu gündə reallaşdırılıb. Belə ki, Gümrünün meri Vardan Qukasyan və şəhər meriyasının 7 əməkdaşı Antikorrupsiya Komitəsində aparılan cinayət işi çərçivəsində saxlanı-

qeyi ilə tanınır və Baş nazir Nikol Paşinyan hökumətini ölkəni "Türkiyənin vilayətinə" çevirməyə çalışmaqda ittiham edib.

Gümrü merinin həbsi Ermənistanda geniş rezonans doğurmadı, yalnız şəhərin özündə azsaylı etiraz aksiyası baş tutdu. Gümrü meriyası yaxınlığında keçirilən etiraz aksiyasından sonra 33 nəfər saxlanılıb. İstintaq Komitəsindən bildirilib ki, onlar kütləvi iğtişarlar törətmə işi çərçivəsində saxlanılıblar.

Kilsə mifi dağılır

Ermənistanda həm siyasi sabitliyə, həm də ümumi inkişafa, ölkənin regionda normal münasibətlər quran dövlətə çevrilməsində ən böyük təhdid kimi xarakterizə olunan kilsə isə "sakitləşmə" fikrində deyil. Kilsə illərlə Ermənistan cəmiyyətinə tələm etdiyi xəstə ideologiyasının pərdəsi altında yeni təbliğat işi qurmağa çalışır. N.Paşinyan da anlayır ki, kilsə qarşından gələn seçkilərə də nüfuz edə bilər. Buna görə də Baş nazir artıq xeyli müddətdir ki, Ermənistan cəmiyyətinə hakim kəsilmiş kilsə miflərini darmadağın etməklə məşğuldur və müəyyən qədər də istəyinə nail olub. Xatırladaq ki, bundan əvvəl N.Paşin-

yan katolikos II Qaregini kilsə andını pozmasına görə ittiham edib. İndiyədək kilsə Ermənistan cəmiyyətində müqəddəs və toxunulmaz sayılırdı. Baş keşişin kilsə andını pozması ittihamları bütün Ermonistan cəmiyyəti və milli-mənəvi dəyərləri üçün böyük təhqir anlamında qəbul olundu. Bu, kilsə mifinin puch olması deməkdir.

N.Paşinyan kilsəyə vurduğu ideoloji zərbənin davamını keşişlərin həbsə alınması ilə gətirib. Bir neçə gün bundan əvvəl Ermənistanda 5 yüksək vəzifəli keşiş İstintaq İdarəsinə çağırılıb. "Müqəddəs Ecməədzin" monastır kompleksinin məlumatına əsasən, onların arasında katolikos II Qareginin qardaşı oğlu, yepiskop Mkrtiç Proşyan da var. Bildirilib ki, Mkrtiç Proşyanla yanaşı, 12 keşiş və yeparxiyanın mühasibi, xəzinədarı və referentin də yaşadığı mənzildə axtarış aparılıb. Proşyan da daxil olmaqla 6 keşiş barəsində 2 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Yepiskopa qarşı Cinayət Məcəlləsinin "seçki hüququnun həyata keçir-

rilməsinə və seçki komissiyalarının işinə maneçilik" və "mitinq keçirilməsinə və ya mitinqdə iştirak etməyə

maneçilik, həmçinin iştirak, yaxud imtina üçün maddi həvəsləndirmə" maddələri üzrə ittiham irəli sürülüb.

Kilsə təmsilçilərinin kütləvi şəkildə həbsinə hakim komandanın rəqiblərindən reaksiyalar ötürü çox gözlənməyib. Keçmiş ombudsman və "Birlik qanadları" təşəbbüsünün rəhbəri Arman Tatoyan baş verənləri Nikol Paşinyanın kilsəyə qarşı siyasi kampaniyasının bir hissəsi adlandırır: "O,

məhkəmə, prokuror, müstəntiq və əməliyyat işçisi funksiyalarını öz üzərinə götürüb. Kilsə ilə siyasi hesablaşma ssenarisini əvvəlcə onu nüfuzdan salan hakimiyyət, indi təbliğatı konkret hərəkətlərlə həyata keçirməyə başlayıb", - deyər keçmiş ombudsman bildirib.

Hökumət başçısı Nikol Paşinyan isə kilsəyə qarşı hücumlar barədə ittihamları rədd edərək deyib ki, kilsə və yepiskop eyni şey deyil. "Erməni Apostol Kilsəsinin tarixində yepiskopların cinayət təqibi halları olsa da, kilsə fəaliyyət göstərməyə davam edib. Hüquq-mühafizə orqanlarının əməliyyatları xarici bəyanatlarla əlaqəsi olmayan müstəqil istintaq tədbirləridir", - deyər Baş nazir mövqeyini qəti şəkildə bildirib. Bəyan olunan ittihamlardan aydın şəkildə görünür ki, hakimiyyətin kilsəyə qarşı hücumları da seçki hazırlıqlarının tərkib hissəsindən başqa bir şey deyil...

Mübariz FEYİZLİ

Ermənistanda yeni siyasi böhran baş verməkdədir. Parlament seçkilərinə aylar qalmış baş verən hadisələr prosesin qızgın keçəcəyindən xəbər verir. Belə ki, müxalifətlə iqtidar arasında baş verən toqquşmalar hətta siyasi qarşıdurmalar səviyyəsinə yüksəlib. Hakimiyyət əlində olan resursları rəqiblərə qarşı təzyiq vasitəsinə çevirmək həvəsində, müxalifət isə parçalanmış halda fərqli "çətirlər" axtarışındadır. Bu düşürgənin təmsilçilərinin seçki hazırlıqlarını bağlı olduqları xarici dairələrdən aldığı sifarişlərə uyğun qurmağa çalışması ilk baxışdan bəlli olur.

Potensial rəqiblərin həbslər vasitəsilə neytrallaşdırılması

Baş nazir Nikol Paşinyanın ətrafında cəmlənən koalisiya 2026-cı il parlament seçkilərində mütləq qələbəni təmin etməyin yolunu rəqib sayılan siyasi firqələri bəri başdan neytrallaşdırmaqda görür. Yəni elə bir ssenari hazırlanıb ki, seçkilər ərəfasında Nikol Paşinyan və onun komandası Ermənistan cəmiyyətinin favoritinə çevrilsin. Aparılan təbliğat, o cümlədən də Koçaryan, Sarkisyan, Petrosyan, Karapetian kimi rəqiblərin cinayət dosyaları ətrafında geniş ictimai müzakirələrin davamı olaraq gündəmdə saxlanılması, adları çəkilənlərin Ermənistan cəmiyyətində onsuz da arzuolunmaz obrazlarını daha da qatışdırır. 44 günlük müharibədən sonra sabiq liderlər aktivləşərək məğlubiyyətin bütün günahlarını N.Paşinyanın ayağına yazmağa çalışsalar da, buna nail ola bilmədilər - hakim komanda ısrarla bildirirdi ki, Ermənistanı məğlubiyyətə aparan yol sabiqlər dönməyindən başlayıb. Məhz sabiqlər hakimiyyətlərinin ömrünü uzatmaq, varlanmaq məqsədilə Qarabağ kartından istifadə ediblər, cəmiyyəti aldadıblar. N.Paşinyanın arqumentləri son parlament seçkilərində

liblir. Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin və Ermənistan Baş Prokurorluğunun İstintaq Komitəsinin mətbuat xidmətinin məlumatına görə, Gümrü meri və şəhərin baş memarı ilə bağlı rüşvət faktları üzrə cinayət işləri başlanıb.

Xatırlatmaq istərdik ki, 2025-ci ilin aprelində keçirilən yerli seçkilərə hakim komanda Gümrüdə məğlubiyyətlə üzləşmişdi və Vardan Qukasyan şəhərin meri seçilmişdi. O, hətta hakimiyyətə qarşı müxalif möv-

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatyayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Mühacirətin səsi!

Ceyhun bəy Hacıbəylinin anım günüdür...

Yeganə BAYRAMOVA

63 il əvvəl - 1962-ci ilin 22 oktyabrında mühacir ədəbiyyatımızın, tariximizin, publisistikamızın inkişafında və təbliğində müstəsna xidmətləri olan Ceyhun bəy Hacıbəyli vəfat edib. O, Azərbaycanın zəngin mədəni irsini öz yazıları və fəaliyyətləri ilə zənginləşdirib, xalqın düşüncəsini və milli mənafeyini ön planda tutub. Onun yaratdığı əsərlər zamanın çətin şəraitində, xalqın tələqqisi və inkişafı üçün mübarizəni davam etdirirdi.

Ceyhun bəy Hacıbəyli xüsusilə publisistik yazılarında milli müstəqillik və azadlıq ideallarını təbliğ edən, xalqın maariflənməsini və tərbiyəsini vacib sayan, xüsusilə də qadın hüquqları məsələsində fəallığı ilə tanınırdı. Yazdığı məqalələrlə həm də dövrünün ən mühüm cəmiyyət məsələlərini, sosial və siyasi problemləri dərinləşdirərək təhlil edirdi.

Ceyhun bəy ilk təhsilini əvvəl Şuşada alıb, sonra Bakıda rus-tatar məktəbində davam etdirib. Üzeyir bəyin məşhur “Leyli və Məcnun” operasının yaranmasında Ceyhun bəyin də yaxından köməyi olmuşdu. Bu, Ceyhun bəyin şəxsi sənədlər arasında saxlanılan “İlk Azərbaycan operası necə yaranmışdı” xatirə yazısında öz əksini tapıb. Xatirə yazıda C.Hacıbəyli Üzeyir bəy tərəfindən yazılan “Leyli və Məcnun” operasının yaranmasında bəstəkar texniki işlərdə yaxından kömək etməklə, 12 yanvar 1908-ci ildə göstərilən həmin tamaşada İbn Səlam və Nofəl rolunda ilk dəfə səhnəyə çıxdığını bildirir.

Ceyhun bəyin istedadını görən məşhur milyonçu Murtuza Muxtarov öz vəsaiti hesabına onu Peterburq Universitetinə oxumağa göndərir. O, qəbul imtahanlarını müvəffəqiyyətlə verib universitetin hüquq fakültəsinə daxil olur. Bir il oxuduqdan sonra Fransaya gedir və Parisin məşhur Sorbonna Universitetində siyasi biliklər fakültəsində təhsilini davam etdirir. Ceyhun bəy burada jurnalistika fəaliyyəti ilə də məşğul olur. Parisdən göndərdiyi məqalələr “Bakı”, “Kaspi” qəzetlərində dərc edilir.

O, Avropa dillərini sərbəst bildiyi üçün 1919-cu il yanvar ayının 6-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən Parisdə keçiriləcək Versal

Sülh Konfransı üzrə “müşavir” təyin olunur. Həmin gün Ceyhun bəyə sülh konfransında iştirak etmək üçün şəhadətnamə də verilir. Versal Sülh Konfransı respublikamız üçün ciddi əhəmiyyət daşıdığından 1919-cu il yanvar ayının 7-də orada iştirak edən Ceyhun bəylə birgə bütün heyətə Nazirlər Şurasının sədri Fətəli xan Xoyski və Adil xan Ziyadxanovun imzası ilə “General” mandatı təqdim olunur. Heyət Parisə yola düşür. 1920-ci ilin aprelində Azərbaycanın işğalından sonra bir daha geri qayıtmır. Ömrünün sonuna kimi əqidə və əməlinə sadiq qalan Ceyhun Hacıbəyli 1962-ci ildə Vətəndən uzaqlarda dünyasını dəyişir, elə Parisdə də dəfn edilir.

Ceyhun bəy Fransada yaşayarkən “La Revue du Mond Müsliman”, “La Figaro” kimi məxfi orqanlarla əməkdaşlıq etmiş, müxtəlif jurnallarda çalışıb, Parisdə fransız dilində nəşr olunan, Qafqaz və Münhendə Azərbaycan dilində çıxan “Azərbaycan” jurnalının redaktoru olub. 1925-ci ildə Ceyhun Hacıbəylinin törcü-məsində və onun rejissorluğu ilə Parisin “Femina” teatrında Üzeyir Hacıbəylinin “Arşın mal alan” operettası tamaşaya qoyulub. Bir alim kimi Ceyhun Hacıbəylinin maraqlı dairəsi geniş idi. Avropada yaşamasına baxmayaraq, fikri Azərbaycan, Qarabağ idi. Tarixi mövzularda əsərlər yazaraq məmləkətini Avropada tanıتماğa çalışırdı. Ceyhun Hacıbəyli “Babək və qədim Arran hökuməti”, “Bakı və Bərdə şəhərlərinin tarixi” mövzularında tədqiqatlar aparmış, Şərqi böyük şairləri Firdovsi və Şirazinin yaradıcılıqları haqqında mükəmməl məqalələr yazmışdı.

22 oktyabr Beynəlxalq Kəkələyənlər Günüdür

Dünya əhalisinin 1 faizi kəkələmədən əziyyət çəkir

Kəkələmə sadəcə nitq problemi deyil, eyni zamanda insanın ruh halının, daxili sarsıntılarının bir növ xarici dünyaya yansımasıdır. Kəkələyən insan heç vaxt sadəcə dilindəki problem üzündən kəkələməz. Onun içində gizlənən bir duyğu var - travma, qorxu, bəlkə də üzvləşdiyi sosial təzyiqin yaratdığı gərginlik. Bə-

zən bu, uşaqlıqdan gələn bir izdir, bəzən isə həyatın sonrakı mərhələlərində yaranan gərginlikdir. İnsan özünü ifadə etməyə çalışarkən dilindəki duyğular, beynindəki qarışıqlıqla əlbir olur.

Xəstəliklərin beynəlxalq təsnifatına əsasən, kəkələmə səslərin, hecaların və sözlərin uzadıl-

ması, həmçinin danışqda tez-tez fasilə verilməsi ilə xarakterizə olunan nitq qüsurdur. 1998-ci ildən başlayaraq hər il oktyabrın 22-si dünyada Beynəlxalq Kəkələyənlər Günü kimi qeyd edilir. Bu tarixin təsis edilməsi 1995-ci ildə yaradılmış Beynəlxalq Kəkələyənlər Assosiasiyasına məxsusdur.

Daha çox oğlan uşaqlarında rast gəlinir

Assosiasiyanın məlumatlarına əsasən, dünya əhalisinin təxminən 1 faizi kəkələmədən əziyyət çəkir. Araşdırmalara görə, bu problemə daha çox oğlanlar arasında rast gəlinir. Səbəbi tam bilinməsə də, nitq qüsuru hesab olunur və 2-6 yaşlarda daha aktiv hiss edilir.

Kəkələmənin yaranma səbəbləri müxtəlif olsa da, onu əsasən, hamilə vaxtı qadının travma alması ilə əlaqələndirirlər. Qorxu, şiddət və güclü həyəcan problemin yaranma səbəblərindən biri kimi göstərilir.

Cəmiyyətin dəstəyi...

Mütəxəssis qeyd edib ki, bəzən kəkələmə problemi olan şəxslər özlərini cəmiyyətdə təcrid olunmuş hesab edirlər: “Cəmiyyət olaraq bu məsələyə diqqət etmək vacibdir. Kəkələyən insanlarla ünsiyyət qurarkən onlara təzyiq etməməli, danışmalarına vaxt verilməlidir. Kəkələyən insanların daim özlərini müdafiə etməyə ehtiyac duymamaları üçün onları dinləyən və anlayan bir cəmiyyətə ehtiyac var”.

Qeyd edək ki, kəkələmə kimi nitq qüsuru bir çoxlarının məşurlaşmasına və gözəl danışq tələb edən sahələrdə özünü ifadə etməsinə mane olmayıb. Onlar arasında - kinorejissorlar, aktyorlar, siyasətçilər, şairlər, sərkərdələr, din xadimləri, televiziya aparıcıları və digər peşələrin nümayəndələri də var. Kəkələmədən antik dövrlərin tanınmış natiqlərindən biri Demofen, ingilis siyasi və dövlət xadimi, natiq və yazıçı Uinston Çorçill, məşhur kino aktrisası, müğənni və model Merilin Monro və ingilis fiziki, riyaziyyatçısı, astronomu və kimyaçı alim İsaak Nyuton kimi məşhurlar da əziyyət çəkib.

J.Şahverdiyevanın sözlərinə görə, uşaqların əsas nitq inkişafı 2-5 yaş aralığında olur. Bu yaşlarda uşaqların nitq mexanizmi tam şəkildə formalaşmadığından, kəkələmənin təbii bir problem olaraq qəbul edildiyi vaxtlar ola bilər: “Bu dövrdə uşaqlar yeni sözlər öyrənir və cümlələr qurmağa başlayırlar. Nitq mexanizminin inkişafında olan bu sürətli dəyişikliklər nəticəsində kəkələmə halları müşahidə edilə bilər. Lakin bu hal 1 ildən çox davam edərsə və ya şiddətlənirsə, mütləq mütəxəssis tərəfindən dəyərləndirilməlidir. Kəkələmə halları daha çox oğlan uşaqlarında müşahidə olunur. Qız uşaqları ilə müqayisədə oğlan uşaqlarında kə-

Erkən müdaxilə vacibdir!

kələmə riski 4 dəfə çoxdur. Bu fərqi səbəbi tam olaraq bilinməsə də, genetik və hormonal faktorların bu fərqdə rol oynadığı düşünülür. Erkən müdaxilə ilə uşaqlarda kəkələmənin tamamilə aradan qalxması mümkündür və bu məqsədlə loqopedik terapiya çox əhəmiyyətlidir”.

Yeganə BAYRAMOVA

Avropa çempionatında yeni qələbələr...

Azərbaycanın daha 3 boksçusu Monteneqronun Budva şəhərində keçirilən U-15 Avropa çempionatında qələbə qazanıb. Azərbaycan Boks Federasiyasından AZƏRTAC-a bildirilib ki, Onur Qurbanov (42 kiloqram) 1/4 finalda Arkan Zoubi (İsrail) ilə qarşılaşıb. O, döyüşü 5:0 (29:29, 30:27, 29:28, 29:28, 29:28) hesabı ilə xeyrinə bitirib. Boksçu yarımfinala yüksəlməklə özü üçün qız bürünc medalı da təmin edib. Qurbanov finala gedən yolda Meyson Lonqla (İngiltərə) üz-üzə gələ-

cək. Döyüş oktyabrın 24-də olacaq.

Sərxan Haqverdiyev (63 kiloqram) 1/8 finalda Rikardo Karabasi (Avstriya) sınağa çəkib. Boksçumuza rəqibini mübarizədən kənarlaşdırmaq üçün cəmi 57 saniyə kifayət edib. Haqverdiyev tam üstünlüklə qalib gəlib. O, 1/4 finalda David Yuldaşevlə (Ukrayna) döyüşəcəklər.

Nurlan Müseyibli (66 kiloqram) 1/8 finalda Mixael Nikolayenko (İsraill) ilə görüşün taleyini birinci raundda həll edib. Tam üstünlüklə qələbə qazanan milli üzvü növbəti görüşündə Vladimir Versesjanla (Estoniya) qarşılaşacaq.

Hər iki boksçu 1/4 final görüşünə oktyabrın 23-də çıxacaq.

Qeyd edək ki, 32 ölkədən 369 idmançının qatıldığı Avropa çempionatına oktyabrın 25-də yekun vurulacaq.

İngiltərə klubunda yeni baş məşqçi

İngiltərənin “Nottingem Forest” komandası yeni baş məşqçisinin adını açıqlayıb. AZƏRTAC klubun rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, bu vəzifəyə Şon Dayc gətirilib. Mütəxəssis Premyer Liqanın VIII turunda “Çelsi”yə 0:3 hesablı məğlubiyyətdən sonra istefaya göndərilən Ange Postekoklunu əvəzləyib.

Xatırladaq ki, Ş.Dayc son olaraq digər Premyer Liqanın digər təmsilçisi “Everton”a rəhbərlik edib.

Milli Paralimpiya Komitəsi Azərbaycan Üzgüçülük Federasiyası ilə əməkdaşlığı gücləndirir

Milli Paralimpiya Komitəsi (MPK) və Azərbaycan Üzgüçülük Federasiyası (ASF) arasında Əməkdaşlıq Haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. MPK-dən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, memorandumu komitənin baş katibi Toğrul Rəhimov və ASF-in baş katibi Oqtay Atayev imzalayıblar.

Hər iki qurum rəsmiləri arasında memorandum ilə bağlı geniş tərkibdə görüş keçirilib.

Tərəflər arasında paraüzgüçülük idman növünün inkişafı, idmançılar üçün yaradılan şərait, beynəlxalq yarışlara hazırlıq və

inklüziv idmanın təşviqi istiqamətində gələcək əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub. Memorandumda əsasən, hər iki qurum ölkədə paraüzgüçülüyün inkişafı, fiziki məhdudiyyətli şəxslərin üzgüçülüyə cəlb edilməsi, birgə layihələrin, o cümlədən maarifləndirici təşəbbüslərin həyata keçirilməsi istiqamətində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcəklər.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 4994
Sifariş: 2175

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayında nəşr olunur. Məsul növbətçi:

Yeganə Bayramova